

Carlo Hansen

Gaza

Portræt af et drab

Forlaget Voldgade
2025

Af samme forfatter:

Kaktussens land: En rejse i selvbedrag – 100 års kamp om Palæstina, Klim, 2002

Der er både løgne og sandheder på markedet: Rumæniens presse tre år efter Ceausescus fald, Forlaget Voldgade, 2022

Gaza: Portræt af et drab

© Carlo Hansen, 2025

Omslag: Emilie Wotkjær Helbig

Opsætning: Thomas Helbig Hansen

Trykt hos Buchs A/S, Randers, 2025

ISBN 978-87-974154-1-2

Forlaget Voldgade

Lille Voldgade 5

8900 Randers C

Mail: carlohnnsn@gmail.com

”Hvis Gud standsede Abrahams kniv, hvem vil standse Israels?”

Marc H. Ellis (1952-2024), jødisk teolog og tidligere direktør for Jewish Studies ved Baylor University, USA (side 87).

”Hvad vil du have, jeg skal fortælle? Hvem skulle jeg fortælle det til? Hvem hører vores skrig eller bekymrer sig om os?”

66-årige Abu al-Nasr, som mistede 11 medlemmer af sin familie, heriblandt sine sønner, døtre og børnebørn (Mondoweiss, 1. november 2024).

Indholdsfortegnelse

Forord	9
Forbrydelsen	11
Våben	17
Sult	27
Børn	37
Sorg	43
Flygtninge	49
Had	61
Terror	65
Gaza	73
Hamas	79
Islam	85
Etnisk udrensning	99
Gazaplanen	107
Begravelsesplads	129
Kultur	137
Et besøg	145
Noter	155
Udvalgt litteratur	161

Forord

Efter et år med Israels totale krig mod Gazas befolkning ligger den historiske enklave ved Middelhavet begravet under millioner af tons ruiner. Titusindvis af palæstinensere er dræbt, forsvundet eller rådner under sammenstyrtede bygninger. Hundrede tusinder er invaliderede, sårede eller uhelbredeligt syge og vil dø i den nærmeste fremtid. I Gaza bliver børn dræbt af israelske snigskytter og slået ihjel af højeksplosiver "Made in USA" i en krig, som underminerer international lov og truer med at gøre Gazastriben ubeboelig. Alt sammen for "Israels ret til at forsvare sig selv" i den jødiske stats "eksistenskamp mod terrororganisationen Hamas".

Tavsheden om knap 20 års israelsk belejring af Gazastriben og gentagne militærkampagner mod Stribens indespærrede befolkning efterlader offentligheden med den opfattelse, at Hamas' angreb 7. oktober 2023 var et tilfældigt uprovokeret overfald.

Det er forkert.

Dette essay markerer i korte træk baggrunden for den israelske destruktion af Gaza. Det er historien om trekvart århundredes kamp mellem den zionistiske stat og den fordrevne palæstinensiske befolkning. Det er beretningen om 75 år med israelsk besættelse, palæstinensisk islam, Hamas og en flygtningebefolknings kamp for frihed og selvstændighed.

Det er en tekst om helvedet i Gaza. Om hvilke våben, bomber og dræbermaskiner Israel bruger mod civilbefolkningen. Om hvordan det er rent fysisk at dø af sult. Om spædbørns manglende muligheder for at overleve med underernærede og ofte døende mødre. Om børns sorg over at have mistet forældre og søskende og nære familiemedlemmer. Om Gazastriben som begravelsesplads. Om indholdet af massegravene. Om Israels bevidste ødelæggelse af arabiske kulturskatte fra oldtiden til i dag. Om ødelæggelsen af et folk og overtagelsen af dets land.

Portrættet af et drab.

Carlo Hansen
Randers
Januar 2025

Forbrydelsen

Da Hamaskrigerne tidligt lørdag morgen den 7. oktober 2023 brød gennem hegnet til de israelske kibbutzer og landsbyer og åbnede helvedes porte med massakrer og kidnapninger og sanseløs terror mod de forsvarsløse israelske beboere, underskrev den islamisk-palæstinensiske oprørsbevægelse Gazas dødsdom og banede vejen for Israels massedrab på palæstinenserne.

Med fuld amerikansk opbakning, diplomatisk og politisk, og ubegrænset militær støtte i form af løbende forsyninger med våben og bomber for milliarder af dollars indledte Israel den totale krig mod mørkets magter i tunnellerne under Gaza. Den brændte jords taktik ville

i løbet af de næste måneder føre til døde og sårede og ødelæggelser i en målestok, der bragte minder om Anden Verdenskrig.

12 måneder senere var Gazastriben ødelagt, titusinder civile dræbt, forsvundet eller døde under ruinerne, hundrede tusinder såret og invalideret, 900 familier totalt udslettet, stort set hele Stribens befolkning internt fordrevet, og Gaza gjort til begravelsesplads for kvinder og børn (*Note 1*).

De godt to millioner mennesker i Gazastriben har ingen muligheder haft for at flygte og søge dækning for de israelske bomber og droner. Spærret inde bag hegn og mure på et areal som Mors er de presset sammen i et af verdens tættest befolkede områder, dag og nat i måneder udsat for Israels uophørlige angreb.

Israels officielle militære mål i Gaza er udryddelse af Hamas. I det videre perspektiv skimtes konturerne af zionisternes gamle plan om at overtage de palæstinensiske områder og inddrage dem i et Storisrael uden palæstinensere.

Mens den israelske krigsmaskine bombede løs i Gaza, sad den vestlige verdens ledere og beslutningstagere på sidelinjen og overvejede de politiske og økonomiske muligheder i et forandret Mellemøsten, når den regionale stormagt Israel en dag er færdig med arbejdet i Gaza. Israels fysiske udradering af Gaza og mord på civile palæstinensere i titusindvis er en ren forbrydelse. En

forbrydelse begået med alle krigens midler. Belejring, beskydning, nedbrydning af hjem og infrastruktur, institutioner, sundhedssystem, beskyttelse, aflukning af vand, el, medicin og fødevarer.

Som den israelske journalist Gideon Levy skrev i det israelske dagblad *Haaretz*, hvor han skar igennem den vestlige verdens snak om karakteren af Israels handlinger: ”Gazastriben ligger i ruiner, dens beboere er dræbt, såret, gjort forældreløse; de er udsultet, nødlidende, skønt de fleste af dem er uskyldige. Det er helt klart en krigsforbrydelse” (*Haaretz*, 23. maj 2024).

Når den israelske regering sender pansrede mandskabsvogne, tanks, selvkørende kanoner og tusinder af kampsoldater fra ”verdens mest moralske hær” ind i ruinerne, hvor de skyder, henretter, fanger, torterer og dræber, hvor ingen er fredet – kvinder, børn, nyfødte, gamle, syge, sårede, handicappede og hele familier bestående af flere generationer – for at smadre Hamas, så er der ikke længere kun tale om en nødvendig krig mod terrorister, der vil udslette den jødiske stat. Så er angrebet også Israels endelige opgør med det snart 100 år gamle ”palæstinensiske problem”. Så er det ikke ”kun” en krigsforbrydelse, handlinger, som beklageligvis kan finde sted i kampens hede, ”in the fog of war”. Så er det et enestående overgreb med drab på civile uden sammenhæng med ”krigens lov”. Så er det en forbrydelse, som i de følgende måneder skulle udvikle sig til et tema for Den Internationale Straffedomstol (ICC) i Haag.

Israel svarede på Hamas' overfald på det civile jødiske samfund med at antænde ødelæggelser og død i Gazastriben i bibelsk omfang. Med henvisning til en af de mest voldelige episoder i Det Gamle Testamente, "amalekteorien", tordnede ministerpræsident Benjamin Netanyahu i en af sine første taler efter 7. oktober: "Husk, hvad Amalek har gjort imod dig, siger vores hellige bibel. Og vi husker det" (det amerikanske tidsskrift *Mother Jones*, 3. november 2023).

Amalekitterne var et bibelsk folk, som levede i Negevørkenen og angreb israelitterne, efter at disse flygtede fra Egypten. I bibelen pålægger Gud kong Saul at udrydde amalekitterne nådesløst.

"Gå nu og slå amalekitterne og ødelæg alt, hvad der er deres. Skån ikke nogen, men dræb både mænd og kvinder, børn og spæde, okser og får, kameler og æsler" (1. Samuelsbog 15,3).

Blandt israelske ekstremister betragtes palæstinerne som nutidens amalekitter, og henvisningen til Amalek bruges også af israelske ledere til at begrunde angrebene på Gazastribens palæstinensere. Israelske soldater råbte citatet under kampagnen i Gaza.

Netanyahu brugte ikke selve citatet i sin tale, men udpegede palæstinerne som Amalek, og snart var Israels gammeltestamentlige behandling af palæstinerne oppe i gear med titusindvis af bomber, granater og sprængladninger afskudt fra F-16 jagere,

kamphelikoptere og droner over Gazastriben. Få måneder senere var tæt ved 70 procent af Gaza Bys godt 400.000 hjem smadret eller beskadiget, og to tredjedele af byens bygninger ødelagt. En fremgangsmåde kort beskrevet af den amerikanske forfatter Norman Finkelstein som ”ækvivalenten af en henrettelsespeloton”.

Den amerikanske journalist Chris Hedges beskrev på et tidligt tidspunkt af krigen situationen med de israelske bombardementer (*The Chr. Hedges Report*, 1. december 2023):

”Intet er fredet. Hospitaler. Moskeer. Kirker. Hjem. Boligblokke. Flygtningelejre. Skoler. Universiteter. Redaktioner. Banker. Kloaksystemer. Infrastrukturer til telekommunikationer. Vandbehandlingssystemer. Biblioteker. Melmøller. Bagerier. Markeder. Hele boligområder. Israels hensigt er at ødelægge Gazas infrastruktur og dagligt dræbe eller såre hundredvis af palæstinensere. Gaza vil blive et wasteland, en død zone, som vil være ude af stand til at opretholde liv”.

Imens fortsatte Israel ødelæggelsen af Gazastriben og drabene og den interne fordrivelse af Stribens befolkning. Ikke kun med bomber, missiler, elitetropper, kampvogne og snigskytter, men også med sulten som våben ved at forhindre den nødvendige nødhjælp i at komme ind i området. Israel har under hele kampagnen målrettet bombet Gazas sygehuse og klinikker og har dræbt læger og sundhedspersonale og beskydt

ambulancer og dræbt patienter og hjemløse, som har søgt beskyttelse på hospitaler, i kirker og moskeer og skoler og FN-institutioner. Ødelagte kloaksystemer og drikkevandsledninger, rådne lig under ruinerne i tusindvis og livet i vinterregnen i primitive telte, samt fraværet af selv den mest nødvendige hygiejne i den påførte flygtningesituation over det meste af Gazastriben har genereret de sædvanlige krigsskabte sygdomme, som i sig selv bidrager til det skræmmende registrerede dødstal på over 35.000 efter de første 200 dages israelsk krig i Gaza.

Det hele er foregået under verdenssamfundets radar. Israel holder medier og journalister ude fra Striben og dræber Gazas egne journalister og fotografer som i et skydetelt. Efter det første år var over 120 palæstinensiske journalister og fotografer blevet dræbt af bomber og snigskytter (*OCCRP*, 15. oktober 2024).

Våben

Det er amerikanske megabomber, israelerne har sluppet løs fra himlen over Gaza i ”kampen mod Amalek”, og som får erfarne militæranalytikere til at mindes Vietnam og Anden Verdenskrig.

”Det er langt ud over, hvad jeg har set i min karriere”, sagde Marc Carlasco, en tidligere militærrådgiver ved Pentagon (*Business Insider*, 26. november 2023).

Omfanget af ødelæggelserne i det nordlige Gaza har overskredet ødelæggelserne af den tyske by Dresden, som blev angrebet med brandbomber af de allierede styrker i 1945 i en af de mest kontroversielle aktioner i Anden Verdenskrig, hed det i en rapport fra det franske nyhedsbureau *AFP* (citeret af *The Palestine Chronicle*, 8. maj 2024).

Det er ikke kun Israels ministerpræsident Benjamin Netanyahu, som henter inspiration i Det Gamle Testamente i kampen mod fjenderne. Historikeren Tom Buk-Swienty fortæller i sin nye bog, *Berlin brænder* (Buk-Swienty, side 35), hvordan briternes Bomber Command greb til Det Gamle Testaments historie om byen Gomorra for at finde en dækkende betegnelse for en ødelæggende bombeoffensiv mod Nazitysklands næststørste by Hamborg med dens 1,7 millioner indbyggere i juli 1943. Gomorras befolkning var, som Buk-Swienty skriver, ”blevet moralsk fordærvet og straffet med svovl og ild”.

Da ”Operation Gomorra” var slut i begyndelsen af august, var der kastet 9.000 tons bomber, 38.000-44.000 indbyggere var dræbt, 900.000 – ca. halvdelen af Hamborgs indbyggere – var blevet hjemløse og evakueret ”under kaotiske forhold”, skriver Buk-Swienty. 250.000 huse og bygninger var blevet pulveriseret, og Hamborg var tæt på udslettelse.

Sammenlignet med ”Operation Gomorras” statistik for Hamborgs ødelæggelse for 80 år siden ser billedet af drab og ødelæggelser i Gaza efter 12 måneder med Israels krig mod de palæstinensiske ”amalekitter” sådan ud:

Otte måneder inde i krigen var der kastet 70.000 tons bomber – flere, end der blev kastet over Dresden, Hamborg og London tilsammen under Anden Verdenskrig (det tyrkiske nyhedsbureau *Anadolu Agency*, 4. juni 2024),

men siden da har Israel intensiveret tæppebombningen af det nordlige Gaza og har frem til november 2024 kastet 85.000 tons bomber over Gazastriben (*The Cradle.co*, 6. november 2024).

Derudover: 41.900 registreret dræbte, 97.300 sårede, 10.000 døde under ruinerne, 10.000 forsvundne, 150.000 hjem totalt ødelagt (*Al Jazeera*, 8. oktober 2024), 227.000 boliger og bygninger beskadiget (*AP*, 9. oktober 2024).

90 procent af Gazastribens 2,2 millioner mennesker gjort hjemløse (*AFP* citeret af den britiske avis *The Guardian*, 3. juli 2024).

”USA forsyner Israel med alle størrelser og typer bomber, inklusive 285-pund GBU-39 glidebomber med lille diameter, 500-pund Mk-82’ere, 2.000-pund Mk 84’ere og BLU-109 ”bunker-busters”, samt massive 5.000-pund GBU-28 ”bunker-busters...”, skriver Medea Benjamin og Nicolas J.S. Davies i *Consortium News* (16. maj 2024).

Bomberne har en eksplosionskraft, der kan slå jordskælvsagtige kratere på 20 meter i diameter og 13-15 meter dybe og dræbe og såre mennesker i en radius på op til 30-40 meter. Der er tale om sprængkraft svarende til en af de mest intense bombekampagner i samtidshistorien omsat til to atombomber (*Al Jazeera*, 9. november 2023 med citat fra *Euro-Med Human Rights Monitor*).

Flertallet af de bomber, Israel har kastet over Gaza, har en vægt på halve og hele tons. Allerede kort inde i

krigen havde kampagnen kostet 12.000 mennesker livet, og store dele af dette befolkningsrige landområde var stort set jævnet med jorden. Satellitbilleder og andre fotografier viser, hvordan hele bydele med mange hospitaler, skoler, kirker og moskeer og beboelser er blevet smadret (*Business Insider*, 26. november 2023, med citat fra *New York Times*).

De store bomber er såkaldte ”dumb bombs”, ikke-styrede bomber, som rammer tilfældigt uden specielt udpegede mål, men slår ned med største eksplosionskraft og effekt. Det er netop de amerikanske Mk-84’ere på 2.000 pund og bomber på 1.000 og 500 pund, der har slået så mange mennesker ihjel allerede under de første måneder af krigen.

Til illustration af en 2.000 pund bombes sprængkraft, skal der kun en 15 kilos bombe til at rive en almindelig bus til 30 passagerer midt over (*UNMAS Palestine*, 2022).

Israel har også bombet med såkaldte ”smarte bomber” som de amerikanske GBU-39 bomber. De er langt mindre, men også helt anderledes præcise. De styres med GPS og kan affyres eller kastes fra fly og afskydes fra droner. Bomberne er udstyret med forskellige sprænghoveder designet efter forskellige måltyper. Nogle er beregnet til at gennemtrænge jernarmerede cementbunkers, mens andre har fragmentations sprænghoveder til at maximere skaderne på udstyr og mandskab. Israel bruger dem især til at ramme underjordiske mål som Hamas’ tunneller

under Gaza. Bomberne kan kodes, så de ikke eksploderer ved den første kontakt med jordoverfladen, men borer sig ned i grunden og eksploderer der ved forsinket udløsning. Den slags bomber er ”bunker busters”.

De GPS-styrede bomber er ikke kun effektive mod tunnelkomplekser og undergrundsfabrikker, men anvendes også til at ødelægge høje bygninger og tårne. Bomben kodes til at ramme toppen af en bygning og sprænge vej ned til grundplanen og således få hele bygningen til at falde sammen i stedet for at sprænge den i luften (*Al Jazeera*, 9. oktober 2023).

”Israels brug af ’smarte bomber’ i Gaza er led i en videre militær strategi med det mål mere præcist at kunne ramme den militante infrastruktur, men der gøres ikke noget forsøg på at begrænse civile tab og ødelæggelse af den civile infrastruktur”, sagde Elijah Magnier, en militær analytiker, som dækker konflikter i Mellemøsten (*Al Jazeera*, 9. november 2023).

”Det er umuligt for disse våben at være effektive til at opnå strategiske fordele, uden at de samtidig forårsager disproportional skader”, tilføjede Magnier.

Amerikanske efterretningskilder mener ifølge *NTDV World News*, at over 40 procent af de tusindvis af luft-til-jord bomber, som Israel kastede over Gazastriben i de første knap to måneder af krigen, var ”dumb bombs”, altså ikke-guidede bomber og dermed langt farligere for den civile befolkning i specielt tætbefolkede områder som

Gaza By og Khan Younis. Ifølge Genève-konventionerne kan disse tunge bomber kun tillades brugt i ”ekstreme tilfælde af selvforsvar” og er forbudt at anvende i områder med stærk koncentration af civilbefolkning. *New York Times* og *CNN* citerer militæreksperter for, at bomber af den størrelse ”nærmest aldrig kastes over tætbefolkede områder” (*NDTV World News*, 22. december 2023). Gaza er – være det sagt endnu en gang – et mylder: ca. 5.500 mennesker per kvadratkilometer. (Kun Macau i Kina, Monaco, Singapore og Hong Kong har en større befolkningstæthed end Gaza.)

Hensynet til den palæstinensiske civilbefolkning har været fraværende i Israels krig mod Hamas. En israelsk militær kilde siger til mediet +972 (+972 Magazine and Local Call, artikel af Yuval Abraham, 30. november 2023): ”Intet sker tilfældigt. Når en tre år gammel pige bliver dræbt i et hjem i Gaza, så er det, fordi en person i hæren har bestemt, at det ikke er det store problem, at hun blev dræbt – at det var den pris, der skulle betales for at ramme et andet mål. Vi er ikke Hamas. Der er ingen tilfældige raketter. Alt sker med en hensigt. Vi ved nøjagtigt, hvor megen følgeskade der er i ethvert hjem”.

Det var da heller ingen tilfældighed, da israelske bombefly natten til den 27. maj 2024 i et angreb med et par 1.000 pounds bomber brændte en lejr med plastiktelte i Rafah med fordrevne civile palæstinensere af og satte ild til et halvt hundrede beboere og sårede andre 200 for at

få ram på to Hamas-ledere, som angiveligt befandt sig i lejren. Når Benjamin Netanyahu efterfølgende beklagede angrebet og kaldte det en fejl, var det til internationalt brug, da USA og resten af Vesten netop havde forbudt ham at sende militæret ind i Rafah. Angrebet på teltlejren var ingen fejl. Som den israelske journalist Amira Hass forklarer det i det israelske dagblad *Haaretz* (28. maj 2024), så er målet for et sådant angreb, og hvilken slags ammunitionen der skal bruges, suverænt bestemt af sikkerhedsorganet Shin Bet, militærets sikkerhedstjeneste og militæret selv. Her rammes der ikke ved siden af. Og hvad antallet af inkluderede drab på tilfældige civile ikke-involverede angår, så er 45-50 dræbte og et par hundrede sårede civile palæstinensere helt inden for skiven. Ifølge en undersøgelse, som *+972 Magazine* har lavet, så har det israelske militær ”lov til” at slå 100 civile ihjel for hvert seniormedlem af en terroristgruppe, der skal dræbes, skriver Amira Hass.

Hvad de israelske piloter i deres amerikanske F-15, F-16 og F-35-jetfly føler, når de udløser deres laster af amerikanske 500, 1.000 og 2.000 pounds bomber over menneskemasserne i Gazas overfyldte flygtningelejre og beboelsescentre, er der ingen beretninger om. Men det kunne være noget i retning af, hvad Israels tidligere chef for flyvevåbnet, general Dan Halutz, engang har nævnt i et interview med en israelsk avis, som spurgte generalen om, hvad han følte ved at bombe et boligkompleks: ”Et

let ryk i flyet, når bomben udløses, og derefter intet. Det er alt. Det er, hvad jeg føler” (Richard Ben Cramer, side 46 – se litteraturliste).

Udover F-16 og andre typer kamp- og bombe-fly har Israel også sat sine Boeing Apache AH64 angrebshelikoptere ind i Gaza. Disse maskiner er bevæbnet med Lockheed Martins Hell-fire missiler, General Dynamics Hydra 70-raketter og Northrop Grummans 30 mm maskingevær, skriver *Consortium News* (16. maj 2024).

Israels vigtigste artillerivåben er 600 Paladin M109A5 155 mm selvkørende haubitser og M270 raketkastere.

Israel fremstiller sine egne Merkava kampvogne og har 500 FMC-byggede M113 pansrede mandskabsvogne og over 2.000 Humveer. Soldaterne på jorden er bevæbnet med forskellige typer amerikanske granatkastere, Browning maskingeværer, AR-15 kamprifler og SR-25 og M24 SWS snigskytterifler, oplyser *Consortium News*.

Det er ikke kun Israels daglige bombardementer af Gazastriben, der har kostet død og invaliditet blandt civile. Det skønnes, at mange tusinde bomber, raketter og granater ikke er eksploderet – en fejlrate på mellem 9 og 14 procent – enten på grund af konstruktionsfejl, eller fordi ammunitionen er udstyret med forsinket detonation og ligger skjult i ruinerne og spredt over hele Striben og på den måde sandsynligvis vil koste flere liv og vil

forårsage komplicerede og invaliderende fysiske skader, der kræver hurtig medicinsk behandling, som ofte ikke kan lade sig gøre i krigstid. Den ueksploderede ammunition har således langtrækkende konsekvenser.

Det er NGO'en *Humanity & Inclusion*, der igen og igen advarer mod faren ved tilstedeværelsen af den ikke eksploderede israelske ammunition, såkaldt Explosive Remnants of War, ERW (*France 24*, 11. marts 2024).

”Disse efterladte eksplosiver, som er ekstremt farlige for enhver, som kommer i kontakt med dem eller er tæt på dem, fortsætter med at dræbe og invalidere folk længe efter, en konflikt er slut, og forhindrer interne flygtninge i at vende hjem”, sagde direktør for *Humanity & Inclusion* Anne Héry til *France 24* (11. marts 2024).

Hun pegede på, at Gazastriben i forvejen har været forurenet med efterladt ueksploderet ammunition fra tidligere konflikter mellem Hamas og den israelske hær.

”Det palæstinensiske territorium er blevet bombet mange gange over de seneste årtier, og da beboerne i Gaza ikke selv har midlerne til at rense deres område, så er det tunge bekostelige resurser, der skal til med denne betydelige tilvækst i forureningen med ueksploderet ammunition”, sagde Anne Héry.

”Så vi kan forestille os, at det tager ekstrem lang tid at rydde forureningen, når der engang opnås våbenhvile. Denne langtidsforurening kan ventes at ville have en tung og varig indflydelse på det daglige liv for befolkningen i Gaza”.

”I betragtning af Gazas bymæssige miljø, hvor bygninger er kollapsede, ligger i ruiner eller er beskadiget, udgør efterladt ammunition ikke kun en permanent fare, men vil også have en længerevarende indflydelse på befolkningens dagligliv og deres områdes socioøkonomiske udvikling”, uddybede Anne Héry.

”I det lange løb vil ammunitionsforureningen have en ekstrem indflydelse, fordi den vanskeliggør rekonstruktion og levering af humanitær hjælp og genoptagelsen af det økonomiske liv. Den forurener alle tilkørselsruter, begrænser bevægelsesmulighederne og efterlader landbrugsjord og offentlig eller statslig infrastruktur i ubrugelig stand”, understregede *Humanity & Inclusion*’s direktør (*France 24*, 11. marts 2024).

I løbet af de første ti måneder af Israels krig i Gaza har USA leveret over 20.000 ikke-styrede bomber, såkaldte dumb bombs, omkring 2.600 smart bombs, GPS-styrede bomber, 3.000 præcisionsmissiler, F-35 kampfly og ammunition til kanoner, kampvogne og luftforsvar. Det skriver *New York Times* (25. juli 2024) med henvisning til den amerikanske neokonservative tænketank JINSA (*The Jewish Institute for National Security of America*).

USA’s våbenleverancer til Israel og relaterede amerikanske operationer i regionen siden 7. oktober 2023 har kostet USA mindst 22,76 milliarder dollar ifølge *Watson Institute for International & Public Affairs* (7. oktober 2024) (*Note 2*).

Sult

I Gaza bruger Israel også sult som våben.

”At dø af sult er en meget brutal og langsom død”, siger den britisk-egyptiske børnelæge og frivillig i Gaza Omar Abdel-Mannan (*Al Jazeera*, 27. marts 2024). ”Grundlæggende svinder man bare væk,” siger lægen.

”Det er udsultning, når den menneskelige krop forhindres i at få føde i så lang tid, at den lider og ofte dør. Af etiske grunde har videnskabsfolk ikke været i stand til at sætte tal på, hvor længe det tager sult at dræbe, men baseret på observationer skønnes det, at den menneskelige krop kan vare op til tre uger uden mad”, tilføjer Abdel-Mannan.

På baggrund af næsten 20 års erfaring med indespærring af en millionbefolkning og streng rationering af de nødvendige midler til livets opretholdelse inde bag hegnet vidste Israels forsvarsminister Yoav Gallant præcist, hvad der ville ske i Gazastriben, hvis pedalen blev trykket i bund. 9. oktober meddelte han verden og fangerne i Striben (*The Times of Israel*, 9. oktober 2023): ”Ingen el, ingen mad, ingen vand, ingen olie og benzin. Alt er stoppet. Vi kæmper mod menneskedyr, og vi handler i overensstemmelse med det”.

Ministerpræsident Benjamin Netanyahu og en række centrale ministre i den israelske regering har offentligt udtalt sig i samme tone som Gallant og har således understreget den israelske politik om i kampen mod de palæstinensiske ”menneskedyr” at bruge det internationalt forbudte våben udsultning mod Gazastribens over to millioner civile palæstinensere.

Den politik har fået Den Internationale Straffedomstol (ICC) til at udstede en arrestordre på Netanyahu og Gallant. I et israelsk modsvar hed det efter en grundig undersøgelse af mængden af nødhjælp til Gaza, at forsyningen af nødhjælp mellem januar og april 2024 gav hver enkelt person i Gaza adgang til fødevarer i mængder langt over minimumsmængden fastsat af den internationale humanitære gruppe *Sphere Organization* (*Kristeligt Dagblad*, 29. maj 2024, med henvisning til det israelske medie *The Times of Israel*).

I sin knap 20 år lange blokade og økonomisk belejring af Gazastriben har Israel også tidligere sat Stribens befolkning på smalkost. Tidligere ministerpræsident Ariel Sharons højre hånd og personlige rådgiver, Dov Weissglass, udtrykte på et tidspunkt formålet med blokaden dengang sådan, at den skulle ses på samme måde som en aftale med en diætist. Palæstinenserne ville blive sat på en hungerdiæt, indtil de kom til fornuft og væltede deres dengang demokratisk valgte Hamas-regering. Palæstinenserne ville, lovede han, blive en hel del tyndere, men de ville ikke dø af det (*Note 3*).

Det gør de til gengæld i Gaza under Israels nuværende krig.

Siden oktober og over et halvt år frem supplerede Israel den fysiske ødelæggelse af Striben og drab og invalidering på foreløbig tilsammen omkring 100.000 mennesker med udsigten for den palæstinensiske befolkning til at dø ”en meget brutal og langsom død af sult”, hvilket betragtes som en krigsforbrydelse.

Israelsk militær har sideløbende med døden fra luften siden 9. oktober 2023 fulgt forsvarsministerens ordre og gennemført en næsten total blokering for levering af vand, fødevarer og drivmidler og har hindret humanitær nødhjælp i at komme ind i Striben og har ødelagt landbrugsområder og alle faciliteter, som er nødvendige for civilbefolkningens overlevelse.

Når et menneske sulter ihjel, sker det i tre etaper.

Første trin begynder så tidligt som et oversprunget måltid. Andet trin er enhver form for forlænget fasten, når kroppen er afhængig af dens egne fedtdepoter for at skaffe energi. Det tredje trin, som ofte fører til døden, er nået, når alle fedtdepoter er udtømt og kroppen begynder at tære på knogler og muskler for at skaffe energi, forklarer lægen Abdel-Mannan (*Al Jazeera*, 27. marts 2024).

På det tidlige trin af udsultningen påvirkes hjernen, som ikke får den nødvendige energi til at få kroppen til at fungere normalt, og den sultede person bliver irriteret, lider af humørsvingninger og koncentrationsbesvær, fortsætter Abdel-Mannan.

”Kroppen lukker simpelthen langsomt ned, fordi den henter energi fra andre organer for at holde hjernen og hjertet i gang”.

”Hjertefunktionen bliver til sidst påvirket med et fald i puls og blodtryk. Et voksent menneskes hjerte vejer typisk omkring 300 gram, men undersøgelser viser, at det kan skrumpe til 140 gram i sidste fase af sulten”, præciserer Abdel-Mannan.

Udsultning får maven til at svulme op og medfører svimmelhed og opkastning. Organismen behøver energi til en række livsvigtige indre processer, til at opretholde en stabil kropstemperatur og til fysisk bevægelse. Når energien fra maden ikke er tilstrækkelig til at dække alle de processer, trækkes energien ud af kroppens eget væv, forklarer det på netmediet *Pax Leksikon* (*leksikon.org*).

”Kroppens eget forsvar – det immunologiske system – nedbrydes, og af den grund dør de fleste hungerramte af en infektion, længe før de egentlig sultet ihjel. Har et menneske mistet over 40 procent af sin normale kropsvægt, er døden uundgåelig” (*leksikon.org*).

Seks måneder inde i Israels krig mod Gaza var Yoav Gallant godt på vej med sin udsultningspolitik. Her stod Gazas 2,2 millioner store befolkning ifølge en FN-støttet fødevarerikkerheds rapport på randen af hungersnød (*Middle East Eye (MEE)*, som citerer organisationen *IPC*, 19. marts 2024).

Kombinationen af næsten-blokaden af fødevarer og udraderingen af hele Stribens sundhedssystem har bogstaveligt været dræbende for befolkningen.

Med til billedet hører også, at de israelske angreb har haft ødelæggende indflydelse på Gazas landbrugssektor. De vedholdende bombardementer sammen med manglen på foder og vand til dyrene og fordrivelsen af flere end 1,6 million mennesker til det sydlige Gaza har ifølge Oxfam på det nærmeste gjort dyrkningen af landbrugsområderne umulig (citeret fra *Human Rights Watch*, 18. december 2023).

I en rapport fra OCHA (FN's kontor for koordinering af humanitær indsats) 28. november 2023 hedder det, at landbrugshusdyr i den nordlige del af Striben stod over for at dø af sult på grund af mangel på foder og vand, og at afgrøder i stigende grad var blevet forladt og ødelagt på grund af mangel på olie og benzin til at pumpe vand til vanding af markerne.

Human Rights Watch har set satellitbilleder, der antyder, at siden starten på det israelske militærs troppeinvasion 27. oktober 2023, er landbrugsområder med marker, frugtplantager og drivhuse i det nordlige Gaza blevet raseret og ødelagt, tilsyneladende af israelske styrker (*HRW*, 18. december 2023).

Hungersnød har drevet palæstinensere til at spise græs og ukrudt og til at blande dyrefoder og fuglefrø i mel til at bage deres brød med. Disse ekstreme tiltag har skadelig effekt på sundheden og kan føre til alvorlige sygdomstilfælde, specielt på mindre børn (*Integrated Food Security Phase Classification (IPC)*, 18. marts 2024).

”Vi er holdt op med at skelne mellem æselfoder og menneskemad. Vi spiser alt”, fortalte 30-årige Mazen Terk til mediet *Middle East Eye* i januar 2024 (udgivet 19. marts 2024).

”Alle mine børn har mavepine og diarre på grund af maden, vandet og snavset i gaderne,” sagde Mazen Terk.

Om børn nær sultedøden hedder det ifølge *Pax Leksikon*, at de kan pådrage sig uoprettelige skader – både fysisk og mentalt.

”80 procent af hjernens vækst foregår mellem befrugtning og to års-alderen. Hjernens udvikling bliver hæmmet, dersom den gravide kvinde er alvorligt underernæret, eller barnet sulter. Væksthæmning på dette stadium, kan der ikke senere rettes op på. Resultatet kan

blive, at individet mærkes for livet, både psykisk og fysisk. Den mentale og sociale udvikling er også nøje knyttet til miljøet. Man kan derfor vanskeligt isolere den effekt, som sult alene har på den mentale udvikling” (*Pax Leksikon*).

For spædbørn, ”i det mindste under to år, kan udsultning begrænse hjernens udvikling og forhindre børn i at nå deres fulde potentielle muligheder og også efterlade varige negative effekter på deres fremtidige sundhed”, siger lægen Omar Abdel-Mannan (*Al Jazeera*, 27. marts 2024).

Kvinder i Gaza begraver nyfødte hver dag. De kan ikke ernære dem på grund af forsyningsmanglen og kan ikke få adgang til krise-medicinsk hjælp på grund af det sammenbrudte sundhedssystem, og så dør børnene, lød det fra humanitære organisationer allerede få måneder inde i krigen.

Mødre har fortalt, at deres børn skrider af sult og græder sig i søvn om natten. Andre kvinder græder over deres døde børn, som her Anwar Nabi.

CNN mødte den unge palæstinensiske mor på Kamal Adwan-hospital i det nordlige Gaza, hvor hun siddende på kanten af en seng grædende forsigtigt holdt om fingrene på sin lille treårige datter, Mila, som få minutter før var død af sult, skriver *CNN* (7. marts 2024).

”Min datter blev bragt til Gud i nåde på grund af manglen på calcium, potassium og oxygen. Pludselig

stoppede alt, fordi hun ikke spiste noget med jernindhold eller æg. Hun plejede at få et æg hver dag før krigen. Nu intet. Hun gik bort”, forklarede Nabi.

En anden palæstinensisk mor nåede ikke at græde over sit endnu ikke fødte barn. Sabreen Al-Sakani havde været gravid i 30 uger, da hun sammen med sin mand og en lille datter blev slået ihjel af et israelsk angreb i Rafah. Med et akut kejsersnit lykkedes det lægerne på hospitalet i Rafah at hente fosteret, en lille pige, ud af den døde mors mave og redde hendes liv. Lægen, der tog sig af den lille, Mohammed Salama, glædede sig ifølge nyhedsbureauet *Reuters* (21. april 2024) over, at den lille pige med sine 1.400 gram var stabil og gradvist fik det bedre.

Babyen blev anbragt i en kuvøse sammen med et andet spædbarn med ordene ”Baby af martyr Sabreen Al-Sakani” skrevet på tape hen over hendes bryst.

Al-Sakanis lille datter Malak, som blev dræbt i angrebet, havde ønsket at give sin nye lillesøster navnet Rouh, som betyder ånd på arabisk, fortalte hendes onkel Rami Al-Sheikh. ”Malak var glad for, at hendes søster skulle komme til verden”, fortalte han.

Den lille pige skulle nu ifølge dr. Salama blive på hospitalet i tre-fire uger, og derefter ville det vise sig, hvor hun skulle fortsætte sit liv – hos familie, en onkel, en tante eller bedsteforældre. Og her er så den største tragedie, fortsatte lægen. ”Selv om dette barn overlever,

så blev hun født forældreløs” (*Reuters*, 21. april 2024).

Så langt nåede hun ikke. Efter problemer med vejrtrækningen og et svagt immunforsvar døde hun efter mindre end en uge. Lægen Mohammed Salama, der foretog kejsersnittet, kaldte det ”en svær og smertefuld dag” (*Facebook*, 28. april 2024).

Børn

Et stykke inde i Israels krig i Gaza kunne israelerne på de sociale medier se landets præsident Isaac Herzog skrive en hilsen til palæstinenserne på en artillerigranat, der skulle skydes ind i Gazastriben med denne ordlyd: ”Jeg stoler på dig” (det israelske medie *JFeed*, 25. december 2023).

Det fik israelske Netta Ahituv til tasterne i et læserbrev til avisen *Haaretz* med en skarp kritik af præsidentens, som hun udtrykte det, meget lidt statsmandsagtige handling.

”Fattede Herzog ikke, at denne granat også kunne såre og dræbe unge børn, hvis eneste synd var at være født

i Gaza – det værste sted i verden at vokse op i øjeblikket?” spurgte den israelske kvinde (*Middle East Monitor*, 3. januar 2024).

Gaza er verdens farligste sted at være barn. I de første tre uger af Israels bombardement oversteg antallet af dræbte børn i Gazastriben ifølge Red Barnet det årlige antal dræbte børn i globale konfliktområder siden 2019 (*Al Jazeera*, 7. november 2023).

”Gaza er ikke et sted for børn lige nu”, sagde en repræsentant for UNICEF (FN’s børneorganisation). Men dér er der flere end en million af dem.

Hver eneste dag føder 180 kvinder i Gazastriben. Den humanitære situation er et ”mareridt” for mødre og spædbørn, skriver *AFP*.

Læger rapporterede tidligt i krigen om små og sygelige nyfødte, om dødfødsler og kvinder, som var tvunget til at få foretaget kejsersnit uden bedøvelse. Læger fortalte, at de ikke længere så spædbørn i normal størrelse. Til gengæld har de set flere dødfødsler og småbørnsdød delvist forårsaget af underernæring, dehydrering og komplikationer (*AFP*, 15. marts 2024).

I slutningen af april, seks måneder efter Israels første bomber over Gazastriben, var mellem 10.000 og 14.000 palæstinensiske piger og drenge blevet dræbt, tusinder såret eller forsvundet under mur- og cementblokke, og 17.000 var blevet adskilt fra deres familier, efterladt alene i det ødelagte samfund med sult og frygt for at blive dræbt af

de konstante bombeangreb og med dybe mentale sår efter savnet af forældre og søskende og nære familiemedlemmer (*The Palestine Chronicle*, 21. april 2024).

16. september 2024, næsten et år inde i krigen, offentliggjorde Gazas sundhedsministerium et dokument med navnene på 11.355 børn, som var blevet dræbt siden 7. oktober året før. Af disse børn var 710 babyer under et år. Navnene på ministeriets liste er kun dem, der er blevet fuldt identificeret. Ministeriet anslår, at mindst 16.700 børn er blevet dræbt af de israelske styrker i Gaza (*Antiwar.com*, 16. september 2024).

En amerikansk kirurg, der har arbejdet i Gaza som frivillig fra krigens start, citeres i artikler i *Antiwar.com* 3. oktober og *Responsible Statecraft* 4. oktober for denne udtalelse: ”Gaza var første gang, jeg holdt en babys hjerne i min hånd. Den første af mange” (*Note 4*).

625.000 palæstinensiske børn har mistet et helt års skolegang og må se i øjnene, at de risikerer at miste det næste skoleårs læring også, oplyste det palæstinensiske undervisningsministerium. Omkring 45.000 børn, som skulle have begyndt deres første år i skolen i september, har ikke været i stand til det.

Ifølge UNICEF ”truer manglen på adgang til skoling yngre børns kognitive, sociale og følelsesmæssige udvikling. Forældre fortæller om store mentale og psykosociale følger blandt børn, herunder følelse af voksende frustration og isolation” (*The Cradle*, 17. september 2024).

Da Benjamin Netanyahu i begyndelsen af maj sendte

kampvogne og soldater ind i Rafah for at rydde Hamas ud af området, blev der godt en million civile palæstinensere, som Israel tidligere havde drevet mod syd, sendt tilbage på ny flugt mod det nordlige Gaza. 600.000 af disse flygtninge var, ifølge UNICEF, børn, som også var blevet sendt på intern flugt adskillige gange før i krigen.

”De er udmattede, traumatiserede, syge, sultne, og i deres tilstand er muligheden til på sikker måde at evakuere dem begrænset”, fortalte UNICEF’s Tess Ingram til mediet *The Intercept* (8. maj 2024).

”Det område, børnene dirigeres i retning af nu, er ikke et sikkert sted. Der er ikke nogen form for service til at tage sig af deres øjeblikkelige behov, vand, toiletter, ly”, fortalte Tess Ingram. Hun fremhævede også den manglende sikkerhed i området, fordi det tidligere havde været udsat for bombeangreb, selv om det havde været udpeget af israelerne som et sikkert område.

Red Barnets (*Save The Children*) psykologer advarede om, at krigen i Gazastriben generelt udsætter børnene for ekstremt traumatiske situationer, samtidig med at den ødelægger mulighederne for at hjælpe dem med at håndtere problemerne. Der er ingen sikre steder, ingen følelse af tryghed og ingen rutiner i et ødelagt samfund med tusinder af mennesker, der har mistet deres hjem. Børnene i Gaza er traumatiseret af vold og udviser overvældende følelsesmæssige reaktioner typisk for unge mennesker, sagde Red Barnets eksperter (*Save The Children*, 7. november 2023).

Disse børn repræsenterer en bred skala af tegn og symptomer på trauma inklusive frygt og bekymring for sig selv og deres nærmeste, mareridt og forstyrrende erindringer, søvnløshed, fortrængning af følelser og tilbagetrækning fra deres kære. Traumer, som skaber disse symptomer, fortsætter ustoppeligt og hober sig op fra dag til dag, forklarede psykologerne.

Yousef, palæstinensisk medarbejder hos *Save the Children* i Gaza og far til tre børn under 10 år:

”Der er masser af tab og masser af smerte. Vi er bange, bange for, hvad de kommende timer vil bringe, bange for, hvad i morgen vil bringe. Der er død alle steder. Mine børn ser mig i øjnene hver dag, de søger efter svar. Jeg har ikke noget svar at give dem”.

”Den daglige vold betyder flere mentale og psykiske ar, som vil vare livet ud. (...) Der er en ganske reel risiko for, at børnenes mentale sundhed vil blive drevet til det punkt, hvor der ikke er nogen redning”, sagde Jason Lee, Red Barnets områdedirektør (*Save the Children*, 7. november 2023).

I en udtalelse offentliggjort 19. september 2024 beskyldte næstformanden for FN's Komiteen for Børns Rettigheder (CRC), Bragi Gudbrandsson, Israel for at begå ”historisk set uhørte voldshandlinger” mod palæstinensiske børn, herunder drab og tilfældig tilbageholdelse (*Middle East Eye*, 19. september 2024).

”Børns forfærdelige død er på det nærmeste enestående i historien. Det er et ekstremt mørkt sted i historien”, sagde Gudbrandsson til journalister.

”Jeg tror ikke, vi tidligere har set vold, der er så massiv, som vi har set i Gaza. Dette er ekstremt alvorlige voldshandlinger, som vi ikke ser ofte”, sagde Gudbrandsson.

Efter et års krig mellem Hamas og Israel er børnene i Gaza så traumatiserede, at følgerne af det, de har været udsat for, vil vare for livstid med langvarige følger over i næste generation, advarede direktøren for UNICEF, Catherine Russel i *CBS News* ”Face the Nation” (*Reuters*, 6. oktober 2024). ”Hvis man virkelig ser på Gaza gennem børnenes øjne, er det helvede”, sagde Catherine Russel.

”Vil der overhovedet være en fremtid for nyfødte i Gaza?” spørger det velrenommerede britiske medicinske tidsskrift *The Lancet* i en udtalelse 23. oktober 2024.

Der er sket en voldsom stigning i antallet af for tidligt fødte børn, kvinder, der dør i barsel, dødfødsler og ufrivillige aborter. Kronisk stress, evakueringer og hjemløshed, underernæring, militær beskydning af fødselshospitaler og blokade, som begrænser medicinske forsyninger som bedøvelsesmidler og hjælpemidler til fødselsafdelinger i Gaza, har gjort graviditet og fødsel til noget livstruende for tusindvis af kvinder, skriver *The Lancet*.

Lidelserne vil føre til alvorlige komplikationer for fremtidige generationer, forudser tidsskriftet, som betegner den livsfarlige situation for mødre og nyfødte som et bevidst resultat af en politik, som begrænser adgangen af nødvendige medicinske forsyninger til Gaza (*The Lancet*, 23. oktober 2024).

Sorg

Børnenes vanskeligheder og frygt i en voldelig hverdag med intens israelsk bombning af civile boligområder forstærkes af deres sorg og ulykkelighed over mistede forældre. *The Palestine Chronicle* fortæller om børns sorg (*The Palestine Chronicle*, 10. januar 2024):

Når syvårige Laila Al-Sultan vågner om natten, råber hun på sin far, der blev dræbt i et israelsk luftangreb. Laila beskriver en far, som hun elskede ”så meget, som der er fisk og skyer og alting”, og siger: ”Min far blev martyr, min onkel Awad blev martyr ligesom mine onkler Ibrahim, Suhaib og Baha”.

Muath Abu Atiyya er 11 år og mistede sin far og mor og søster, da et israelsk missil ramte familiens hjem.

”Min mor var hele mit liv, jeg tilbragte al min tid sammen med hende”, fortalte han *The Palestine Chronicle*, ”men nu har besættelsen berøvet mig min mor, min far og min familie” (6. marts 2024).

”Jeg besøger min mors grav hver dag. Jeg går til kirkegården for at besøge min mors, min fars og min søsters grave. Jeg sidder længe ved deres grave og taler med dem om alting. Jeg fortæller dem, at jeg savner dem, og at livet uden dem er vanskeligt og ubærligt. Deres kærlighed til mig var større end nogen kærlighed, og jeg savner dem og kikker efter dem hele tiden. Jeg ønsker min far og mor tilbage. Jeg ønsker ikke andet end at se min far, min mor og min familie igen”.

Muath lever nu i sin onkels hus.

Sarah Abu Shamala er ni år. Hun plejede at bo med sin familie i Bureij flygtningelejren i det centrale Gaza. Hendes far blev dræbt en nat, da et israelsk kampfly bombede deres hjem.

”Min far elskede mig og bekymrede sig for mig”, fortalte hun *The Palestine Chronicle* (6. marts 2024).

”Under hele krigen bekymrede han sig for os og søgte konstant at beskytte os. Men nu er han væk, hvem skal nu beskytte os? Jeg savner ham og ønsker at se ham i mine drømme”.

I et parcelhus i Aabenraa i Danmark sidder ni-årige Mohammed og kommer sig fysisk og psykisk, efter et israelsk granatangreb i december 2023 dræbte hele hans familie: far, mor og to søskende. Han selv overlevede angrebet, men blev alvorligt såret i hovedet og på det ene øje.

I dag bor Mohammed hos sin nye familie i Aabenraa, hans onkel Hussein Shaheen, Husseins hustru Line Skøtt og parrets to børn, Amira på seks og Adam på fem år, hans kusine og fætter, fortæller *Avisen Danmark* i en stor artikel om Mohammed (2. maj 2024).

Med hjælp fra en Facebook-video fra *Al Jazeera* og egen indsats lykkedes det onklen at få den sårede Mohammed ud af Gaza og bragt til et hospital i Ankara, hvor den lille dreng kunne blive behandlet for sine skader, hvilket ikke var muligt i Gaza. Det varede over et halvt år, inden Mohammed kunne komme til Danmark fra Tyrkiet.

”Vi kan ikke erstatte hans mor og far, men vi vil gøre alt, vi kan, for at give Mohammed et godt liv”, siger hans tante Line Skøtt (*Avisen Danmark*, 2. maj 2024).

Omkring 17.000 børn i Gazastriben nåede aldrig at komme i gang med livet. De døde i udsultede mødres maver, i ikke-fungerende kuvøser, ved tomme bryster, af underernæring, af normalt ufarlige sygdomme, af kulde i åbne telte, i vinterens mudder og regn, i sommerens brændende varme, i teltenes bageovne, i de permanente flygtningekaravaner på vej frem og tilbage mellem såkaldte ”sikre zoner” på Gazastribens sønderbombede veje, eller fandt ikke dækning for Israels amerikanske F-16 kampfly med deres ladninger af 1.000 kilo superbomber og blev sprængt ihjel i deres hjem.

Døden og sorgen i Gaza har ikke noget ansigt. En fotograf har fanget den palæstinensiske tragedie i ét

portræt. En sørgende kvinde sidder med bøjet hoved og ansigtet gemt bort i et tørklæde og omfavner det hvidklædte lig af sin lille niece, som hun balancerer på sit skød. Fotografiet viser ikke noget ansigt, det ubærlige fylder motivet. Billedet giver vidnesbyrd om en befolknings katastrofe og verdens moralske fald. Det triste billede er kåret til årets vinderbillede 2024 i den internationale fotokonkurrence World Press Photo som et memento til verden. (Billedet blev bragt i Dansk Journalistforbunds fagblad *Journalisten*, 28. april 2024. Foto: Mohammed Salem.)

Vestens ledere har været vidne til det hele livestreamed fra Gaza. Fra de første israelske bomber og raketter over Gaza og hele vejen gennem forfærdende måneder med israelske drab og målrettede ødelæggelser. De har set palæstinensiske forældre, som grædende bærer på små bylter pakket ind i hvide klæder på vej til graven med deres døde børn til lyden af det messende mantra om Israels gudgivne ret til at forsvare sig selv i kampen mod det, Benjamin Netanyahu i et nu slettet tweet fra 17. oktober kaldte ”en kamp mellem lysets børn og mørkets børn, mellem menneskelighed og jungleloven” (Binoy Kampmark, *CounterPunch*, 17. januar 2024).

En generation af palæstinensiske børn vil vokse op i Gaza uden forældre, uden søskende og bedsteforældre, uden familie eller andre kære, vokse op med erindring om familiens udslettelse, om vold og ødelæggelse, om

sult, sorg, savn og smerte, om søvnløse nætter og brudte hjem, efterladt med varige psykiske skader og manglende tro på mennesker og uden drømme om fremtiden. Det er Hamas' børn.

Flygtninge

Jeg mødte disse børn første gang for over 60 år siden i Gazastribens overbefolkede, nedkørte og beskidte flygtningelejre, da jeg i begyndelsen af 1960-erne som dansk FN-soldat skulle være med til at overvåge fredsaftalen mellem Israel og Egypten efter Sinai-krigen i 1956.

Børnene levede i de store sammenpressede familier i mammutlejrene Jabalia nord for Gaza By og Beach Camp på stranden og i de store flygtningekoncentrationer i lejrene omkring Gaza, Khan Younis og Rafah, som FN gennem sin hjælpeorganisation UNRWA havde oprettet for at redde de hundredtusinder af hjemløse palæstinensere, som israelske tropper havde drevet på flugt efter den jødiske stats oprettelse i 1948.

De største af børnene i lejrene i begyndelsen af 1960-erne havde selv været med på flugten som små og havde gennemlevet de første hårde og bitre år i teltene, inden de med deres store familier kunne flytte ind i FN's senere spartanske boliger af cinders-blokke og cement med bliktag og uden vinduer og døre. Deres yngre søskende var kommet til i lejrene, født som flygtninge, hvor Gazas grænser lukkede sig om dem, og Israel med militær magt sørgede for, at de ikke kunne flygte fra Striben tilbage til deres tidligere liv og true den nye jødiske stats eksistens med deres tilstedeværelse.

Den overvejende del af de hjemløse palæstinensere kom fra det sydlige Israel, hvor israelske erobringer havde tømt byer og landsbyer og drevet de nu hjemløse beboere længere mod syd, hvor flygtningene søgte mod det egyptisk kontrollerede Gazaområde og den relative sikkerhed der under Egyptens fortsatte kontrol over området.

Datteren af en højtstående palæstinensisk embedsmand i Gaza, Arlette Khoury-Tadié, beskriver sine følelser som barn omkring de fordrevne masser:

”Vi så titusindvis af mennesker ankomme, alle så udmattede ud. De bad ikke engang om noget at spise eller drikke. Når vi tilbød dem mad, så afviste de det nogle gange, og andre gange kastede de sig over det, som om de sultede. Vi havde aldrig set noget lignende. Gaderne, som normalt var øde, var pludselig overfyldte

med store mængde mennesker, som så ud til at vandre målløst rundt. Ingen vidste, hvor disse mennesker skulle hen, og fra hvad og hvem de flygtede. Hovedgaderne var pakket med mennesker, som gik i begge retningerne. Nogle kom fra havet, de kom i skibe langs kysten fra Jaffa, mens andre kom til fods fra steder tæt på” (citeret af den franske historiker Jean-Pierre Filiu i bogen *Gaza: A History*, side 70, note 49).

Gazastrubens oprindelige befolkning på 80.000 blev med et slag tredoblet til omkring 200.000-300.000, og den tidligere relativt velstående enklave ved Middelhavet faldt ned i fattigdom under presset fra Strubens nye ufrivillige beboere. Både flygtninge og fastboende havde mistet jord og ejendom til den nye israelske stat, og alle blev afskåret fra den videre palæstinensiske økonomi, som de tidligere havde været del af.

Palæstinenserne i Gazastruben blev flygtninge i deres eget land. Mange har senere sagt, at det var værre end at være flygtninge i et fremmed land. Med annekteringen af Vestbredden i 1950 gjorde Jordan palæstinenserne der til jordanske statsborgere, mens Egyptens afvisning af at annektere Gaza gjorde palæstinenserne der til statsløse flygtninge.

Menneskene i det lille stykke land, som udgjorde Gazastruben, var ikke kun præget af længslen efter at vende tilbage, men også af privat og generel sorg over det materielle tab såvel som det åndelige, skriver den

israelske journalist Amira Hass i sin bog *Drinking the Sea at Gaza* (Hass, side 167). Sammen med sorgen fulgte fattigdom, arbejdsløshed og total afhængighed af FN.

Mange af flygtningene kunne fra Gaza se ”hjem” til de landsbyer og lokaliteter, de var blevet fordrevet fra. De så, hvordan deres tidligere jorder og ejendomme nu blev overtaget af israelske beboere, mange af dem selv flygtninge fra de arabiske lande, hvor de havde levet i fred med de arabiske naboer i generationer, men efter den jødiske stats oprettelse var blevet tvunget til at flygte og nu var blevet ”dumpet” i nye israelske såkaldte udviklingsbyer og forladte palæstinensiske landsbyer.

I hundredvis trodsede de palæstinensiske flygtninge dagligt i årene efter miner og israelske militærpatruljer i forsøg på at snige sig tilbage til deres tidligere ejendomme for at redde efterladte ejendele, hente afgrøder eller for bare at mærke deres mistede liv.

Beboerne i de israelske frontlinjekibbutzer og de israelske tropper reagerede med voksende brutalitet på disse grænseoverløb for at tage modet fra flygtningene om at undslippe fangenskab i Gaza. De fleste blev dræbt af miner eller skud eller blev fanget. Nogle få heldige blev sendt tilbage til Gaza igen eller dumpet i Negevs brændende sand med udsigt til at dø af tørst og mangel på mad. Den israelske historiker Benny Morris har vurderet, at mellem 2.700 og 5.000 flygtninge blev dræbt i den slags grænsekonflikter i perioden fra 1949 til 1956 (Anne Irfan, *The Nation*, 29. november 2023).

Det var den palæstinensiske katastrofe, Nakba, som palæstinenserne kalder det, der skabte Gazastriben. Før 1948 var Gaza By den dominerende befolkningslokalitet ved Middelhavet, og de større byer Khan Younis og Rafah i syd mod Negev og Egypten, samt en række mindre byer i området var selvstændige bysamfund under egyptisk kontrol. Den israelsk-arabiske krig omkring Israels oprettelse i 1948 førte i forbindelse med kampene i Palæstinas sydlige område i februar 1949 til den våbenhvile mellem Israel og Egypten, som etablerede adskillelsen, demarkationslinjen (ADL), mellem den fremtidige Gazastribe og Israel med Egypten som fortsat overherre i Striben og reelt under egyptisk militært og administrativt ansvar. Gazastriben dukkede frem af Palæstinas ruiner, som Jean-Pierre Filiu udtrykker det et sted. 360 kvadratkilometer i en godt 40 kilometer lang enklave ned langs Middelhavet mod Negev.

Fra begyndelsen af den nye status som geografisk, politisk og befolkningsmæssig enhed blev Gazastriben fra 1949 og op gennem 1950-erne centrum for blodig krig mellem Egypten, palæstinenserne og Israel. En fjerdedel af Palæstinas oprindelige befolkning fra før Israels oprettelse befandt sig her presset sammen på et område på størrelse med Mors klemte inde mellem havet, Egypten og israelske tropper. Militante grupperinger i Striben gennemførte væbnede aktioner over grænsen mod israelske kibbutzer og militære udposter, som regel med

egyptisk accept og militær bistand, som en fortsættelse af den arabiske krig mod Israel. Israelsk militær svarede igen med drakoniske midler, med invasioner ind i Gazastriben, med vilkårlige drab, massakrer, tortur, tilfangetagelse og ødelæggelser af hjem i lejrene i kampen mod de palæstinensiske modstandsgrupper, ”fedayiner”.

Sinai-krigen i 1956 bragte en form for stabilitet til Gazastriben efter fedayinkrigen. Efter at Israel sammen med Frankrig og Storbritannien havde invaderet Egypten efter præsident Nassers nationalisering af Suezkanalen, benyttede Israel samtidig muligheden for at besætte Gazastriben, hvilket de ikke havde kunnet militært i krigen i 1948-49. Efter fire måneder med fornyede israelske drab og voldelige uhyrligheder mod palæstinenserne i jagten på fedayinerne, fik USA med Eisenhower ved roret gennemtrumfet en fredsaftale i Sinai, sendt franskmændene og briterne hjem og efter stor modstand fra regeringen i Jerusalem tvunget et tænderskærende Israel ud af Striben. Til gengæld skulle præsident Nasser afmilitarisere enklaven og bandlyse fedayinerne. Det gav plads for indsættelse af den internationale fredsbevarende FN-styrke, United Nations Emergency Force, forkortet til akronymet UNEF. Eller mere mundret, ”De Blå Baretter”. Styrken var sammensat af soldater fra blandt andet Danmark, Norge, Sverige, Canada, Brasilien og Indien og skulle overvåge fredsaftalen mellem Israel og Egypten.

Aftalen indebar som en vigtig indrømmelse til præsident Nasser, at Egypten genindtrådte i sin gamle autoritet i Striben administrativt og militært. Egypterne og FN-styrkerne skulle herefter i samarbejde hindre fedayinkrigere i at snige sig over demarkationslinjen og med natlige angreb på de israelske kibbutzerprovokere Israel til ny militær besættelse af Gazastriben.

Det samarbejde holdt i ti rimeligt rolige år, til Israel i forbindelse med Seksdageskrigen i 1967 genbesatte Striben og lukkede enklaven med dens hundredtusindvis af civile palæstinensere af fra den øvrige verden.

De 25 år under israelsk besættelse frem til Oslo-aftalerne i begyndelsen af 1990-erne blev et mareridt af fattigdom og menneskelig elendighed for palæstinenserne, specielt efter den palæstinensiske opstand, intifadaen, fra 1987. Striben var økonomisk helt afhængig af Israel, som brugte palæstinenserne som faste leverandører af billig arbejdskraft til israelske virksomheder, men på grund af opstanden begrænsede Israel palæstinenserne muligheder for at arbejde i Israel og kvalte dermed stort set Gazastribens økonomi.

Lejrene med deres tusinder og atter tusinder af dybt fornedrede, hjemløse mennesker var i virkeligheden ubeskrivelige i deres fattigdom, elendighed, forfald, svineri og håbløshed. Alle lejrene var bygget på sand, som blev til dybt, tungt mudder i regntiden.

Der var intet forsonende over livet i Gazastribens flygtningelejre de år, som jeg oplevede det under et besøg i Gaza i 1992 (*Note 5*).

Der var ingen smukke ting, ingen pynt, ingen glans, ingen træer, ingen blomster, ingen farver. Kun ubarmhjertig virkelighed i rå cement, beskidt sand, rustne blikplader, tomme cola-dåser, sprængfyldte affaldscontainere og udbrændte bilvrag og kasserede køleskabe anbragt som vejspærringer for at hindre de israelske militærpatruljer i at køre i gaderne.

I Jabalia-lejren, hvor intifadaen startede, var sandet foran militærposten ved moskeen sort af fire års næsten daglig afbrænding af bildæk. Midt i lejren lå en åben kloak på størrelse med en fiskedam som en tikkende sygdomsbombe i den stegende sommersol. Små beskidte børn i tre-fire årslderen kastede rutinemæssigt sten efter alt, som bevægede sig gennem lejraderne. En livsbekræftende stædighed, som benægtede de livsfjendske kendsgerninger.

Det var ikke stanken, svineriet og den materielle opløsning, der var værst. Det var besættelsens permanente ydmygelser af menneskene, der var nedbrydende. Lejrene blev regelmæssigt sat i undtagelsestilstand. Der var udgangsforbud hver aften fra klokken 20. Der var natlige razziaer, vilkårlige arrestationer, ødelæggelse af hus og hjem og ID-kontrol efter den totalitære stats model. Det var israelernes totale kontrol med palæstinenserne, som de betragtede som deres personlige fanger, fortalte palæstinenserne mig.

Amira Hass giver i sin bog om Gaza (Hass, side 123-125) malende beskrivelser af israelske soldaters

ødelæggelser af palæstinensiske hjem, når de i årene med intifadaen eftersøgte politiske aktivister i lejrene i tiden lige før Oslo-aftalerne i 1993, hvor Gaza ifølge aftalen skulle have politisk selvstændighed og Israel skulle forlade Striben.

Det samme mønster blev fulgt i hundredvis af hjem, uanset om den eftersøgte person var politisk aktivist eller var eftersøgt for voldelige handlinger mod besættelsesmagten, skriver Hass.

En stor gruppe israelske soldater, formentlig fulgt af Shabak agenter, ville bryde ind i et hjem, som regel midt om natten, men også nogle gange midt på dagen, og udløse et orgie af skyderi og ødelæggelser, tømme garderober og skabe og rive dem fra hinanden, gennemhulle de tynde vægge og lofter med byger af skud, flænse madrasser og rive dem op, måske med det formål at finde skjulte våben.

”Noget, jeg imidlertid aldrig kunne forstå”, fortsætter Hass, ”var den rituelle ødelæggelse af tv-apparater, radioer, stole, senge og natborde, alt sammen smadret uden at kunne repareres igen, spejle splintret i raseri, telefonkabler revet ud af væggene i noget, der lignede ubegrænset had” (Hass, side 124).

”Israelsk foragt for palæstinenserne i Gaza viste sig ikke kun gennem soldaternes vandalisme. Det var kun et enkelt aspekt af den israelske ligegladhed med palæstinenserens velfærd. Den systematiske ødelæggelse af ejendom og resurser begyndte med soldaternes

patruljer, men blev videre praktiseret i forskellige former af ansatte i den civile administration, toldmyndighederne, skatteopkræveren, hele vejen op til de israelske finans- og forsvarsministre” (Hass, side 125).

Nema har ikke forstand på politik. Hun sætter sin lid til Gud og håber, at han vil ordne det, så alt igen bliver godt. Det havde hun ventet på i 46 år, da jeg mødte hende en decemberdag i 1993 (*Note 6*).

Den tilslørede palæstinensiske kvinde sad på en lille skammel ved siden af en åben kloakrende foran sit skur af et hjem i flygtningelejren Beach Camp i Gaza. Hun var 14 år, da hun kom til Gaza i 1948. Nema var fra byen Yebna et halvt hundrede kilometer nord for Gaza. Israel har omdøbt Yebna til Yavne. Det gjorde de allerede i 1948.

I tre dage og tre nætter vandrede Nema og hende familie langs havet på flugt fra israelerne det forår i 1948, fortalte hun. Familien havde efterladt alt derhjemme, de havde kun det tøj, de gik i. Hendes forældre havde hørt, at de fremrykkende jøder voldtog og dræbte, derfor blev de bange og flygtede over hals og hoved som 700.000 andre palæstinensiske arabere dengang. Siden havde Nema levet i Beach Camp, en losseplads for mennesker med dengang 57.000 ødelagte eksistenser på kanten af havet.

Jeg spurgte Nema, om hun troede, hun ville få lov til at vende hjem igen? Ja, svarede hun. Insh’Allah, om Gud vil.

Det var Nemas efterkommere, som stormede de israelske kibbutzer den blodige morgen 7. oktober 30 år senere. Gud ville ikke.

Had

I eksilet og indespærringen i lejrene blev erindringerne om livet før Gaza og landsbyerne før flugten til fortællingen om det tabte paradys og forældrenes formaninger til børnene om aldrig at glemme, hvor de kom fra. Det indgik som et grundelement i børnenes opdragelse sammen med det indpodede had til Israel for at have berøvet dem og deres familier deres tidligere liv som frie mennesker. Ethvert barn, uanset alder, vi som FN-soldater i 1960-erne mødte i lejrene, var altid klar med remsen om, hvor det kom fra, hvilken by, landsby eller lokalitet i det tidligere Palæstina før Israels oprettelse, der havde været dets hjem, uanset om det pågældende barn aldrig havde sat sine ben der, men var født i en flygtningelejr.

Gazastribens otte flygtningelejre har gennem årtierne siden grundlæggelsen i 1948 været frugtbar grobund for opdyrkelsen af modstand og had til Israel som besættelsesmagt og årsag til den palæstinensiske Nakba, ”katastrofe”. Som barn at vokse op i de store familier i flygtningelejrenes slum og fattigdom og opleve forældrenes hjælpeløshed over for den manglende stabilitet og sammenhæng i livet, at have gennemlevet en barndom med mangel på ro og tryghed, med pludselig, voldelig død i hverdagen, alt dette har gennem opvæksten aflejret hadet til Israel som et grundvilkår i palæstinenserne liv til i dag.

Israelerne har altid set stort på palæstinenserne had. Alligevel opfordrede Moshe Dayan i sin rolle som israelsk generalstabschef i sin tale i 1956 ved begravelsen af en myrdet sikkerhedsofficer ved en kibbutz nær grænsen til Gazastriben de forsamlede til ikke at bebrejde morderne deres handling.

”Hvad kan vi sige til deres skrækkelige had til os? I otte år nu har de siddet i Gazas flygtningelejre og set, hvordan vi for øjnene af dem har gjort deres jord og landsbyer, hvor de og deres forfædre har levet, til vores hjem. Det er ikke blandt araberne i Gaza, men i vores egen midte, at vi må se udgydelsen af Ro’is (den dræbtes) blod”, sagde Dayan (Benny Morris, *Israels Border Wars*, side 379-380, citeret af Filiu, side 92).

Kynismen i Moshe Dayans ”forståelse” for

palæstinenserne havde til den israelske besættelsesmagt lå som et tyndt ligklæde over smadrede hjem og ødelagte liv i Nuseirat lejren i Gaza, efter at israelske specialtropper 8. juni 2024 – bistået af droner, kamphelikoptere, bombefly, kampvogne og amerikanske elitetropper og efterretningseksperter i baggrunden – i en blodig befrielsesaktion hentede fire israelske gidsler ud af Hamas' gemmesteder i lejrens overbefolkede boligområder og efterlod over 200 dræbte og flere end 500 sårede beboere i lejrens rygende ruiner.

Det er i forlængelse af disse grusomheder og årtiernes målrettede israelske ødelæggelser af liv og levned i Gazastriben, at hadet til Israel slår rod. Der er aldrig set noget lignende i moderne historie som det, Israel har gjort i Gazastriben, og på et tidspunkt i fremtiden vil de overlevende betale Israel tilbage, for hvad det har gjort.

”Nuseirat-massakren bliver ikke den sidste i Gaza”, skrev en af de overlevende (Haidar Eid, *Mondoweiss*, 9. juni 2024), efter den blodige israelske redningsaktion i en kommentar. ”Men som alle massakrer begået af kolonialister, vil den markere retningen i vores lange vandring til frihed, som ikke vil blive glemt”.

Terror

Det er i dette miljø af bitterhed og vrede og driften mod hævn, at Hamas rekrutterer sine følgere, sine krigere og terrorister og inspirerer enlige ulve og små grupper med egne dagsordener.

19-årige Subhi Abu-Jumaa var med i en terrorgruppe på fire medlemmer, alle fra Bani Sohila-bydelen i Khan Younis i den nederste ende af Gazastriben. En tidlig aprilmorgen i 1984 kaprede han og tre andre unge palæstinensere en bus med 35 israelske passagerer et sted mellem Tel Aviv og Askelon. Bevæbnet med knive og trusler om at detonere en bombe, ræsedede de med israelske sikkerhedsstyrker i hælene ned gennem Gazastriben til

Deir al-Balah, hvor de krævede løsladelse af hundredvis af palæstinensiske fanger i bytte for frigivelsen af de israelske gidsler. Fik de ikke opfyldt deres krav, truede de, ville de sprænge bussen med de israelske passagerer i luften. Længere kom de ikke, for her gik de israelske kampstyrker til angreb. 25 sekunder senere var gidslerne befriet og de fire unge palæstinensere dræbt. To blev dræbt under aktionen, de to andre blev slået ihjel af de israelske sikkerhedsstyrker efter tilfangetagelsen. Subhi var en af dem. Den palæstinensiske organisation PFLP i Jordan tog ansvaret for aktionen.

”I Gaza er der ikke andet end sand og børn”, skriver Amira Hass i en anden forbindelse (Hass, side 55).

Det er i sandet blandt flygtningelejrenes børn, at de ideologiske og politiske organisationer og grupper finder deres terrorister. I dette mylder aflasede og underernærede palæstinenserbørn voksede Subhi op og blev modnet til dødsførslen i den israelske bus på vejen fra Askelon til den blodige afslutning i Deir al-Balah. Subhi fulgte den ham afstukne vej og gik linen ud.

”De dræbte min søn som et dyr”, græd Subhis mor, Hesin, da jeg et halvt år efter sønnens død besøgte hende i ruinerne af familiens hjem i Khan Younis (*Note 7*).

”De kan fange og dømme og fængsle min søn, men det er umenneskeligt og umoralsk at dræbe ham som et dyr”, græd hun.

Israels svar på de fire terroristers kapring af bussen

var øjeblikkelig og kontant. Klokken seks om morgenen, få timer efter det voldsomme drama i Deir al-Balah, holdt de israelske bulldozere foran døren til de unge terroristers familiers hjem. Beboerne blev jaget ud af husene, og få minutter senere lå deres hjem i ruiner og deres ejendele ødelagt og spredt i murbrokkerne. De fik ingen forklaring på aktionen. ”Det får I tids nok at vide”, lød beskeden.

Om aftenen så de nu hjemløse beboere det på naboens tv, reportagen om nattens buskapring og de palæstinensiske terroristers voldsomme død. De dræbte buskaprere var deres sønner og brødre.

Hesin bukkede gentagne gange under for bevægelsen, mens hun fortalte om sin 19-årige søns død. Fra det rum, hun var flyttet ind i hos naboen, kunne hun se ruinerne af sit hus. På væggen havde hun hængt et par store billeder i glas og ramme af den døde søn.

Moren fik ikke lov til at se sin søns lig. Hun fortalte, at hendes mand havde sagt, at sønnen var blevet skamferet med en kniv, da han så ham. Blandt andet var hans øjne blevet stukket ud.

Kun Subhis far fik lov til at deltage i begravelsen. Den fandt sted i Gaza, næsten 30 kilometer fra Khan Younis. Hesin havde så godt som ingen muligheder for at besøge sin søns grav.

Hun var alene med sine fem børn. Manden boede et andet sted og kunne ikke forsørge dem. Hun vidste ikke, hvor familien skulle bo den kommende vinter, fortalte

hun. Rummet hos naboen havde hun kun midlertidigt, og hun kunne ikke få lov til at bygge sit hus op igen. Det var nu "israelsk statsejendom". Ingen turde hjælpe hende.

Den samme historie hørte jeg hos Haled Barkh nogle få gader fra Hesins ruiner. Hans bror Mohamed var en anden af de fire terrorister. Han blev dræbt i bussen.

Deres hus blev jævnet med jorden, deres ejendele ødelagt, og selv blev Haled taget med i fængsel. I en uge blev han forhørt om sit forhold til PLO (Den Palæstinensiske Befrielsesorganisation) uden at få noget at vide om brorens skæbne. Da han kom hjem, fandt han sine forældre, sin kone og børn og øvrige familiemedlemmer under åben himmel, fortalte han.

Mohamed på 18 år lå også begravet i Gaza. Kun faren var med til begravelsen. Moren kunne ikke bære at følge sin søn til graven.

Da jeg besøgte Barkh familien, levede dens mange medlemmer under et primitivt halvtag. "Snart er det vinter, og ingen tør hjælpe os", sagde Haled Barkh.

Han og hans far var ene om at forsørge familien. Før buskappingen plejede de at arbejde i Israel. Efter historien med terroraktionen var det slut. Nu skulle de ernære sig ved, hvad de kunne finde i Khan Younis. Det var ikke meget (*Note 6*).

Både Hesin og Haled sagde, at de ikke kendte noget til de unges planer om at kapre den israelske bus ("Bus 300-affæren").

Subhi Abu-Jumaa og hans kammeraters buskapping var en af en række større palæstinensiske terrorhandlinger

fra slut-halvfjerserne og op gennem de næste 20 år. Adskillige andre førte til drab på civile israelere i voldsomt omfang. Seks år før Sobhis' aktion gik elleve palæstinensiske terrorister i land fra gummibåde på stranden nord for Tel Aviv og skabte overskrifter verden over ved at overfalde en fyldt bus og skyde og dræbe 33 israelere i en aktion, der senere blev kaldt "Den sorte Sabbat".

Terroraktionerne tog til efter PLO's militære nederlag i Libanon under den israelske invasion og belejringen af Beirut og de libanesiske kristne militsstyrkers massakrer i lejrene Sabra og Shatila i 1982. Alene fra slutningen af 1983 og ind i foråret 1984 slog palæstinensiske terrorister til i større aktioner med blodige angreb på israelske mål.

Israel reagerede på de palæstinensiske angreb med øget militær vold på Vestbredden og i Gazastriben, hvor hverdagen efterhånden nærmede sig sammenbrud under militærets vægt.

Det var de rodløse unge i flygtningelejrene, der efterhånden fik nok af elendigheden og udfordrede den israelske militærmagt med intifadaen. 20 år inde i den israelske besættelse var en hel generation vokset op uden at have kendt andet end militærstyre. Opstanden begyndte den 9. december 1987 i Gaza og spredte sig som en steppebrand fra sin oprindelse i Jabalia til resten af Gazastriben, før den satte ild til den besatte Vestbred.

Opstanden vækkede følelserne hos den frustrerede

palæstinensiske ungdom, som konfronterede de israelske tropper med sten som eneste våben. Den israelske regering svarede igen med militær brutalitet, udgangsforbud og kollektive straffe for at kvæle bevægelsen i fødslen (Filiu, side 199).

”Bræk deres knogler”, beordrede den israelske forsvarsminister Yitzak Rabin sine tropper i hæren, da intifadaen begyndte. Hans soldater adlød ham til verdens forfærdelse.

Omfanget af volden, som fulgte med intifadaen, kan vanskeligt overvurderes, skriver Amira Hass. Under de første fire år af opstanden blev 60.706 Gaza-indbyggere såret af skud, tæsk eller tåregas, citerer den israelske journalist et studie gennemført af en sammenslutning af israelske og palæstinensiske læger for menneskerettigheder (Hass, side 56).

De seks år med intifadaen fik Gazastriben til at forbløde, som Filiu udtrykker det (side 221).

Fra december 1987 til maj 1994 dræbte israelske styrker 523 af Gazas indbyggere, 462 huse blev ødelagt, og der blev registreret tæt ved 78.328 hospitalsindlæggelser som følge af skader påført af besættelsesstyrkerne. Hele den sociale sammenhæng var blevet revet fra hinanden. Det ramte specielt de unge i Gazastriben, skriver Filiu (side 221). 85 procent af Gazastribens børn oplevede, at deres hjem var blevet angrebet, 42 procent havde fået tæsk af besættelsesstyrkerne, og 55 procent havde set deres forældre få klø.

Gazas forskellige væbnede grupper hentede deres rekrutter fra den sociale yderkant af det palæstinensiske samfund, blandt de palæstinensiske unge, som var blevet berøvet uddannelsesmuligheder, og som ikke så nogen fremtid for sig.

Intifadaen var ikke gyldne år med patriotisk sammenhold for palæstinenserne, men først og fremmest en periode med kollektiv vold mod den palæstinensiske befolkning. Sårene var så dybe, at den kommende Oslo-aftale eller nogen anden form for fredsaftale ikke var i stand til at hele dem, skriver Filiu (side 221).

Et år inde i intifadaen annoncerede PLO under indtryk af palæstinenserne's civile opstand sin villighed til at anerkende Israel, opgive den væbnede kamp og gå med til en to-stats løsning. Tre år senere lagde fredskonferencen i Madrid skinnerne ud for diplomatiske samtaler mellem Israel og PLO, og i september 1993 trykkede nu ministerpræsident Yitzhak Rabin og PLO-formand Yassir Arafat hænder på plænen foran Det Hvide Hus i Washington efter at have underskrevet Oslo-aftalerne.

Ifølge aftalerne ville Israel trække sig tilbage fra dele af Vestbredden og Gaza og på den måde bane vejen for begrænset palæstinensisk selvstyre. I praksis kom det aldrig til at fungere. Tværtimod forstærkede Israel udbygningen af bosættelserne på Vestbredden og i Gazastriben, mens det palæstinensiske selvstyre skulle

hjælpe Israel med at holde palæstinenserne i de besatte områder i ro, både på Vestbredden og i Gazastriben. Israel fortsatte besættelses- og undertrykkelsespolitikken, og palæstinensiske militsgrupper gennemførte angreb og bombeaktioner mod det israelske samfund og dræbte både civile og soldater. Det endte ni år senere med en ny intifada, israelsk vold og palæstinensiske bomber på israelske markeder, i forretninger og busser.

Yitzak Rabin skal i forbindelse med Oslo-processen have sagt, at han ønskede, at Gaza ville synke i havet. Her 30 år senere ser det ud til, at hans politiske efterfølgere er indstillet på at opfylde hans ønske eller i det mindste at slette Gazastriben af landkortet.

Et halvt år efter 7. oktober og starten på Israels krig i Gazastriben var 70 procent af alle beboelser i enklaven helt eller delvist ødelagt og begravet under 37 millioner tons murbrokker. Ti procent af alle affyrede bomber og granater var ikke eksploderet og ligger nu som dødsfælder i ruinerne. Det vil koste mellem 30 og 40 milliarder dollars og 16 års arbejde at rydde Striben og genopbygge området, vurderer FN. Godt 30.000 mennesker var døde, knap 90.000 såret, og 10.000-11.000 savnede og ligger formentlig og rådner under ruinerne. Omfanget af ødelæggelsen i Gazastriben er ikke set værre siden Anden Verdenskrig. I dag er tallene for døde, sårede og forsvundne efter al sandsynlighed langt større.

Gaza

Det er ikke første gang i historien, at Gaza – byen og området omkring den – har været på randen af udslettelse. Gaza hører til verdens ældste bebyggede områder og går tilbage til 3.000 år før Kristi fødsel. Den er strategisk beliggende ved en af Middelhavets vigtigste handelsruter. Allerede i oldtiden og ind i Middelalderen var Gaza et betydningsfuldt handelscenter for karavaner mellem Egypten og Syrien.

Gaza har gennem sin lange og omtumlede tilværelse været domineret af forskellige folk og imperier, regeret og ødelagt og genopbygget og genbefolket.

Gaza var en vigtig by i den tidlige kristne verden

og blev udgangspunkt for pilgrimsrejser til Sinaihalvøen. Gaza var slutpunktet for den levantinske kystlinje, den sidste ”havn” før den ugæstfrie ørken (*Wikipedia*).

Kontrollen med Gaza har været et nøgleemne i rivaliseringen mellem magterne, som etablerede sig i Nildalen og Mellemøsten. Det var også umuligt at besejre Egypten fra det østlige Middelhav uden at kunne regne med Gaza, ligesom Gaza også var et uundværligt brohoved for invasion af Levanten fra Sinai. Gaza har været et centrum for administration og handel, og ejerskab af Gaza er ofte blevet skiftet fra et imperium til et andet.

Gaza har været en af de mest aktive havne i regionen allerede 200 år før Kristus og fortsatte med at være den foretrukne destination for karavaner fra Den Arabiske Halvø ad ruter, som formidlede handel med Den Fjerne Orient. I århundreder blomstrede Gaza som kommerciel korsvej mellem Egypten og Levanten og var maritim mellemstation for karavanerne fra Yemen (Det Lykkelige Arabien).

Den såkaldte Horus Road, kystvejen fra Egypten til Palæstina med Gaza som knudepunkt kaldet ”Via Maris”, understreger Gazas strategiske betydning. Gaza er altid blevet betragtet som en vigtig trædesten for kræfter, som ville (gen)etablere kontrol over Egypten i Nildeltaet.

Gazas historie strækker sig fra kanaitisk bosættelse over egyptisk besiddelse til status som en af filistrenes

hovedbyer og til at være en del af det assyriske imperium, erobret og ødelagt af Alexander den Store og genopbygget af romerne.

Egyptens faraoer og filistrene har haft sæde i Gaza på tærsklen til Sinai og Negev. Filistrene var i konflikt med jødiske stammer inde i landet, fordi filistrene hindrede jøderne i at få adgang til havet. Det var denne konfrontation, der er kilde til historien om Samson og David og Goliat.

Med sit milde klima og specielle beliggenhed ved havet var Gaza meget frugtbart. Når krige, militære overfald, erobringer og massakrer i lange perioder ikke kom til Gaza, blomstrede byen med overdådigt religiøst byggeri, landbrugsproduktion fra oplandet, eksport af vin og frugt til Alexandria og Beirut. I den hellenistiske periode blev der bygget kulturinstitutioner, gymnasium, teater og læresteder for retorik og filosofi, og der blev afviklet sportskonkurrencer, skriver Jean-Pierre Filiu (side 11).

Gaza har altid været hjemsted for store arabiske befolkninger siden antikken. I år 637 efter Kristus blev Gaza erobret af muslimerne, og beboerne gik over til islam. Herefter fulgte et århundrede med både opgang og tilbageslag for byen ved havet. Forskellige kronikører fra den tid har beskrevet Gaza som en af de største og rigeste byer.

Erobret, massakreret, jævnet med jorden, befriet og

genopbygget, lagt i aske af Richard Løvehjertes korsridere, befriet og ødelagt igen af Salah ad Dins arabiske hære og smadret ad flere omgange af Centralasiens mongoler, hjemsøgt af pest og epidemier, jordskælv, oversvømmelser og græshopper med massedød og elendighed til følge. Det er den korte version af lange stræk af Gazas historie, som også omfatter genopblomstring og fornyet rigdom efter ødelæggelser og nærudslettelse.

Med osmannernes indmarch i Mellemøsten i 1453 og erobring af de vigtige centre (Damaskus, Jerusalem) mistede Gaza som konsekvens af osmannernes overtagelse af Palæstina sin betydning som bindeled mellem nord og syd i det nye imperium, fordi osmannerne havde fuld kontrol over både Syrien og Egypten (Filiu, side 26).

I år 1660 blev Gaza udpeget til hovedstad i Palæstina, og byens tidligere velstand blev genoprettet. Gaza fik en tid med omfattende handel og fred. Placeringen på Middelhavets kyst på ruten mellem Nordafrika og Levanten tjente nu fortsat Gaza som en betydningsfuld omladningshavn for det sydlige Palæstina og et vigtigt stopover for krydderihandelen på ruten over Det Røde Hav.

Den tilstand skulle vare de næste 400 år, til Storbritannien i Første Verdenskrig besatte Palæstina og erobrede Gaza fra tyrkerne efter hårde kampe, som endnu en gang lagde Gaza i ruiner og sendte befolkningen på flugt.

De efterfølgende turbulente år i Palæstina med Gazas genopbygning under det britiske mandatstyre, med Balfour Deklarationen, som reelt lovede britisk støtte til oprettelsen af et ”jødisk nationalhjem” i Palæstina, og med den arabiske opstand (1936-1939) gav briterne store problemer. Det var vanskeligt at holde jøderne og palæstinenserne fra at slå hinanden ihjel og at redde britiske styrker fra jødisk og palæstinensisk terror, kort sagt at sørge for ro og orden i det politisk ustyrbare og bevæbnede område Palæstina.

På et tidspunkt, i 1937, advarede borgmesteren i Gaza, Fahmi al-Husseini, de britiske myndigheder mod den tanke at dele Palæstina med henblik på at oprette en jødisk stat. Som han udtrykte det: ”Det ville være bedre for den britiske regering at henvise Palæstinas indbyggere til død og udslettelse eller endda at indhylle dem i giftgas end at påføre dem en sådan plan” (Filiu, side 46, note 34).

I tiden under mandatstyret var det snart genopbyggede Gaza politisk centrum for palæstinensiske nationale bestræbelser, indtil den jødisk/israelske krig med araberne omkring Israels oprettelse i 1948 efterlod Gaza som en flygtningelejr, en tom politisk skal.

Eller som *Weekendavisens* chefredaktør Martin Krasnik formulerer det i et hurtigt portræt af Gazastriben efter 7. oktober 2023 i sin bog *En smal bro over afgrunden*:

”Hvad er Gaza overhovedet? Ikke et land, ikke engang en enklave, ikke anerkendt af nogen som noget.

Når Israel trækker sig ud igen, er der ingen, der vil have Gaza, det er – ligesom Vestbredden – det eneste landområde i hele verden, som ingen stater gør officielt krav på.

Gaza er en gigantisk flygtningelejr frosset fast i en konflikt, der aldrig er blevet løst, men som hele verden helst vil glemme. Gaza er virkelig en absurditet, en skamplet på kloden” (side 122).

Hamas

”Islam siger: Vær skånsomme i krig, spar kvinder og børn. Vi ønsker at fortsætte den linje”.

Det er 40 år siden, Mahmoud al-Zahar dikterede islams ”omsorg” for kvinder og børn i krigens tid til min notesblok og udviklede de truende udsigter for, hvad der skulle komme i dag. Det var i november 1987, tre uger før den palæstinensiske intifada brød ud for i løbet af de næste seks år at gøre Gazastriben til et helvede. Jeg mødte al-Zahar til et interview om krigen mellem Israel og palæstinenserne (*Note 8*).

Mahmoud al-Zahar er uddannet læge i Egypten og var medvirkende til oprettelsen af den islamiske

palæstinensiske bevægelse, der var udsprunget af Det Muslimske Broderskab, og som udviklede sig til Hamas. I 1987 blev han en af bevægelsens grundlæggere. Han skulle i de kommende årtier komme til at spille en central rolle i organisationens politiske ledelse i Gazastriben, blandt andet som bevægelsens officielle talsmand i de to år, han kom til at tilbringe i eksil, efter at Israel i 1992 deporterede ham til Libanon. Efter tilbagekomsten til Gaza blev han valgt til palæstinenserne's lovgivende råd, og efter Hamas' valgsejr i 2006 trådte han ind i regeringen som udenrigsminister. Gennem årene har han været blandt de drivende kræfter i planlægningen af Hamas' krig mod Israel.

På sit trange kontor på Det Islamiske Universitet i Gaza, hvor han var professor, "åbenbarede" Mahmoud al-Zahar nogle af hovedpunkterne i den islamiske bevægelses planer for palæstinensisk-islams opgør med den jødiske stat og dannelsen af en palæstinensisk stat.

Hans anvisning dengang på en løsning på problemerne mellem Israel og palæstinenserne var som første skridt at få alle til at blive muslimer og derefter leve efter islams love. Herefter ville kristne og jøder til sin tid leve fredeligt med islam, forudså han.

"Så vil der ikke være krig mere, og fattigdommen vil forsvinde. Dette er islams og muslimernes mål", lovede han. Og føjede til: "Vi har ingen detaljeret plan. Først må vi afslutte den israelske besættelse, og så må vi oprette et islamisk kalifat".

Mahmoud al-Zahar troede ikke på en fredelig løsning med israelerne. ”Men jeg tror på islamisk fred”, sagde han og understregede nødvendigheden af, at en sådan fred skulle bakkes op af en stor hær, som omfattede hele den islamiske verden.

”Muhammed skabte hele den islamiske stat på få år. Vi studerer nu, hvordan han gjorde det”.

Om besættelsen og kampen mod Israel forklarede Mahmoud al-Zahar, at ”Gud leder alle handlinger i den islamiske bevægelse. Besættelsen er et meget stort problem. Man må forberede sig på ikke kun at ride i problemet, men at fjerne problemet. Ingen har hidtil gjort det, vi må forberede os selv, og vi tror på islam”.

Kampen mellem islam og Israel ville blive meget langvarig, konkluderede Hamas-lederen.

Gennem tågen af al-Zahars beroligende ord om islamisk langmodighed og tolerance i beskrivelsen af islams vej til fred skimtedes sværdet og ubeskrivelige massakrer.

Mens Mahmoud al-Zahar fortalte mig om planerne for islams langsomme overtagelse af Israel og de besatte områder, var kampen om fremtiden allerede i fuld gang ude i den palæstinensiske virkelighed.

”Om Gud Vil”, Insh’Allah, lød det som et ekko gennem de israelske besatte områder på Vestbredden og i Gazastriben, når talen var om et islamisk Palæstina. Den islamiske vækkelse blandt palæstinenserne løb som en steppebrand gennem de besatte områder og skabte bekymring hos israelerne.

Mange palæstinensere havde mistet troen på Den Palæstinensiske Befrielsesorganisation, PLO, og dens formand Yassir Arafat og vendte sig nu til islam og Allah og de nye revolutionsprædikanter i moskeerne og på universiteterne. Det Muslimske Broderskab og Islamisk Jihad kæmpede med et vigende PLO om palæstinenserne islamiske sjæl.

Palæstinensere i hundredtusindvis i Gazastriben og på Vestbredden havde gennem de senere år søgt støtte i Koranens anvisning på den rette vej til islamisk frelse. Fra over tusind moskeer på Vestbredden og i Gazastriben blev palæstinenserne kaldt til bøn tre gange om dagen og hundredtusindvis fulgte opfordringen.

Hvor Al-Aqsa-Moskeen på Tempelbjerget i Jerusalems gamle bydel få år tidligere kun var sparsomt besøgt, ankom palæstinenserne nu i busladninger til denne islams tredjestørste helligdom for i masseopbud at overvære fredagsbønnen i en dynamisk kombination af hyldest til Allah, advarsel til israelerne og mistillid til PLO.

Før 1967 troede palæstinenserne, at de arabiske lande ville befri Palæstina, men efter Seksdageskrigen i 1967 og den senere israelske invasion i Libanon med fordrivelsen af PLO's lederskab til Tunis troede palæstinenserne ikke længere på sådan en militær løsning. Islam blev for mange palæstinensere den eneste vej mod et frit Palæstina.

Den islamiske bevægelse i de besatte områder bestod

af både politiske og rent religiøse partier. Hovedkræfterne var Det Muslimske Broderskab og Islamisk Jihad. Begge partier gik ind for oprettelsen af en islamisk stat, men indbyrdes var de uenige om fremgangsmåden.

Det Muslimske Broderskab/Hamas var den dominerende faktor både på Vestbredden og i Gazastriben. Broderskabet afviste dengang Islamisk Jihads militante politik og tog afstand fra gruppens terroraktioner mod israelerne. Det skulle ændre sig over de kommende år.

Islam

Israels brutalitet i årene efter Seksdageskrigen i 1967 og besættelsen af de palæstinensiske områder fik alvorlige konsekvenser for Gazastriben. Palæstinenserne nationale modstand mod besættelsen blev knækket, og det palæstinensiske lederskab overgik til Vestbredden. Det skabte et åbent felt for alternative politiske kræfter i Gazastriben. Islamisme generelt og Hamas i særdeleshed havde en særlig historie på grund af nærheden til Det Muslimske Broderskabs base i Egypten. Broderskabet udnyttede situationen og opbyggede sin egen struktur og satte rødder i Gazastriben.

Hamas blev skabt som en gren af Det Muslimske

Broderskab i begyndelsen af intifadaen i 1987. Hamas afviste PLO's diplomatiske tilnærmelser til Israel i optakten til Oslo-aftalerne i begyndelsen af 1990-erne og slog i stedet for ind på en militant strategi mod Israel med terrorangreb, som dræbte både soldater og civile israelere.

Hamas fremstillede sig selv som et autentisk alternativ til den elitære palæstinensiske selvstyremyndighed (PA). Hamas fik især følgeskab blandt palæstinenserne på grund af selvmordsbomberne i 1990-erne og den anden intifada i 2000 (Anne Irfan, +972 *Magazin*, 2. januar 2024).

Hamas' erklærede krig mod Israel dateres ifølge Jean-Pierre Filiu (side 194) officielt til 14. december 1987 i et dokument, hvor Det Muslimske Broderskabs ledelse i Gazastriben opfordrer til kamp mod den israelske besættelsesstyrke. Teksten nævner ikke Hamas ved navn, men den er senere blevet kaldt for Hamas' grundlæggelsesdokument.

I 2017 fik Hamas et nyt charter, hvor de eksplicitte antisemitiske referencer blev slettet. I stedet hedder det i dokumentet, at organisationen ikke ønsker krig med det jødiske folk, men med "zionismen, der er drivende bag besættelsen af Palæstina". Det nye charter anerkendte fortsat ikke Israel, men åbnede for en palæstinensisk stat inden for grænserne fra 1967, det vil sige i Gaza og på Vestbredden. I det nye charter blev forbindelsen til Det

Muslimske Broderskab fjernet. I stedet præsenterede Hamas sig som en palæstinensisk national bevægelse (*Wikipedia*).

Klassisk Muslimsk Broderskab har altid betragtet Palæstina som hørende til islams jord siden korsridderne. I det oprindelige charter fra 1987 slog Hamas fast, at hele Palæstina var islamisk arvegods og derfor umistelig besiddelse. For militant islam betød det uundgåelig konfrontation med jøder og garanteret guddommelig sejr (Filiu, side 204).

Hamas betragtede PLO's deltagelse i Madridsamtalerne forud for Oslo-aftalerne som palæstinensisk overgivelse til USA og Israel og oprettede kampgruppen Ezzedin al-Qassam, som blev sat ind mod de palæstinensere, som hjalp Israel. Det førte til blodige sammenstød mellem PLO og Hamas.

Hamas og andre islamiske grupper i Gazastriben anså senere Oslo-aftalerne som PLO's forræderi. Det førte til intern palæstinensisk splittelse.

Hamas boykottede oprindeligt Oslo-aftalerne, men ti år senere besluttede bevægelsen sig overraskende for at deltage i det palæstinensiske parlamentsvalg i 2006. Hamas sejrede stort i alle de besatte områder og opnåede simpelt flertal med 74 af 132 pladser i det nye parlament og oprettede en national enhedsregering. Israel og USA boykottede regeringen, og Europa nægtede at samarbejde med Hamas.

Samtidig var Israel begyndt at nedlægge sine 27 bosættelser i Gaza og trække de 9.000 israelske bosættere ud af Striben, men beholdt kontrollen over hele enklaven.

Krigen mellem PLO og Hamas fortsatte efter valget og kulminerede i 2007 med, at Hamas efter voldsomme sammenstød med den palæstinensiske selvstyremyndigheds (PA) amerikansk og israelsk bevæbnede sikkerhedsstyrker smed PLO ud af Gazastriben. Hamas var nu eneherster i Striben.

På det politisk-ideologiske niveau har Hamas – bevægelsen for islamisk modstand – siden sin grundlæggelse altid været identificeret med et palæstinensisk territorium, som skulle befries. Hamas "svigtede" aldrig sit stærke fokus på Palæstina i modsætning til Yassir Arafats Fatah-bevægelse under PLO-paraplyen. Hamas' ambition var at konsolidere sin magt i den eneste del af Palæstina, som var under fuld palæstinensisk kontrol (Filiu, side 335). Det var Gazastriben, og Israel erklærede nu Gaza for fjendtligt territorium.

Siden 2007 er Gazastribens historie karakteriseret ved kontinuerlig vold. Hamas har sendt i titusindvis af iranske missiler og hjemmelavede raketter over hegnet med nedslag i israelske byer og beboelser, og bevægelsens islamiske mordere har skabt død og ødelæggelse i det israelske civilsamfund med knivdrab og selvmords-bomber. Og Israel har med passende

mellemrum ”slået græsset” i Gazastriben med ødelæggende bombetogter og missiler mod Stribens befolkningscentre. Civile palæstinensere i tusindvis har været prøvekaniner for skræmmende nye opfindelser fra amerikanske og israelske våbenfabrikker.

Israelske straffekampagner som *Operation Cast Lead* og *Protective Edge* fra henholdsvis 2008-2009 og 2014 var forløbere for Netanyahus aktuelle krig mod Gaza. Kampagnerne skulle smadre den palæstinensiske kampmoral, sætte en stopper for Hamas’ raketangreb mod israelske mål og ødelægge de tunneller, som Hamas brugte til at smugle våben, gods og penge ind fra Egypten igennem, og som strakte sig ind i Israel.

Cast Lead var en tre uger lang terrorkampagne mod Gazastriben, der kostede 1.400 palæstinensere livet, smadrede 6.400 offentlige bygninger – heraf 34 hospitaler og klinikker, 214 skoler og 52 moskeer og bedesteder – og 46.000 private boliger med 100.000 hjemløse til følge, og som efterlod 600.000 tons murbrokker og ruiner. Den resulterede i ødelæggelsen af 80 procent af høst og landbrugsstruktur og skabte en dybt traumatiseret civilbefolkning. Tabene på palæstinensisk side vurderes til 1,6-1,9 milliarder dollars (Filiu, side 316-318).

Protective Edge fem år senere var en syv uger lang israelsk militær kampagne gennem juli og august 2014 med 6.000 luftangreb og en større landoffensiv ind i Gaza med over 2.000 civile palæstinensiske døde og de sædvanlige omfattende personlige katastrofer og materielle ødelæggelser.

Baggrunden for dette overfald var ifølge den britiske historiker Michael Scott-Baumann (side 209) optakten til en ”truende” forsoning mellem Hamas og Fatah med risiko for, set med israelske øjne, en fælles palæstinensisk regering. Udløseren for overfaldet var kidnapningen og drabet på tre israelske teenagere fra en bosættelse på Vestbredden, som Netanyahu-regeringen straks gav Hamas skylden for. 350 Hamas-tilhængere på Vestbredden blev arresteret og fængslet. Krisen eskalerede, da en palæstinensisk teenager fra Østjerusalem blev kidnappet og brændt ihjel. Gaza svarede med raketter ind i Israel, og Netanyahu sendte den israelske hær ind i Gaza til et 51 dage langt orgie i drab og ødelæggelse med den sædvanlige ”forståelse” fra den vestlige verden, at ”Israel har ret til at forsvare sig selv”.

Cast Lead og *Protective Edge* markerede nye niveauer for krig mod civilbefolkninger. I en rapport udarbejdet af den israelske organisation *Breaking the Silence* fortæller anonyme israelske soldater, at de under *Protective Edge*-angrebet havde ordre til at skyde og dræbe civile.

”Alt i Gaza er en trussel. Området skal ’steriliseres’, tømmes for mennesker. Ser vi nogen, som ikke vifter med et hvidt flag og råber ’jeg overgiver mig’ eller noget lignende, så er han en trussel, og der er tilladelse til at åbne ild”, lyder et udsagn (*Breaking the Silence*, side 26-27).

Andre soldater fortæller om ødelæggelse af palæstinensiske hjem og ejendom. Adskillige vidnesbyrd beskriver

i detaljer, hvordan soldater fik ordre til at ødelægge palæstinensiske hjem og rasere andre infrastrukturer. Palæstinensiske boliger blev ofte mål med hele familier stadig tilstede i dem.

Den israelske menneskeretsorganisation *B'Tselem* skrev i en rapport om krigen i Gaza, at Israels ”skyde-politik” resulterede i ”dusinvis af tilfælde, hvor boligblokke blev angrebet fra luften eller jorden, så de styrtede sammen over hele familier” som led i en politik formuleret af embedsmænd i regeringen og højtstående militærfolk (*Global Research*, 5. maj 2015).

Disse standarder for drab og ødelæggelser imod Gaza og enklavens civile beboere har Israel i krigen mod Gazastriben siden 7. oktober opjusteret til total krig mod den palæstinensiske befolkning, udradering af dens historie, kultur og geografi og fysisk inddragelse af Striben i den jødiske stat, som Ben-Gurion og israelske ledere har ønsket det fra statens grundlæggelse i 1948.

I knap 20 år har Israel belejret Gazastriben fra jorden, luften og havet og har holdt enklavens voksende millionbefolkning spærret inde bag hegn og underjordiske cementmure, overvåget og kontrolleret døgnet rundt af avanceret elektronik og holdt øje med fra vagttårne langs hele indhegningen mod Israel. 7. oktober var det slut. Hamas nedkaldte helvede over den jødiske stat, og Israel brændte Gaza ned til grunden.

Det var den katastrofe, Mahmoud al-Zahar tegnede et omrids af små 40 år tidligere, da han udlagde teksten

for mig i Gaza. Senere i en video på nettet i december 2022 erklærede han jihad (hellig krig) mod Israel og hele verden.

Mahmoud al-Zahars hvidglødende krigserklæring ramte dog først forsiderne trekvart år senere, da den israelske avis *Jerusalem Post* gravede videoen frem af glemslen og serverede den for verden, mens udviklingen omkring 7. oktober eksploderede.

”Israel er kun det første mål”, proklamerede al-Zahar. ”Hele planeten vil komme under vores lov, der vil ikke være flere jøder og kristne forrædere”. ”Alle planetens 510 millioner kvadratkilometer vil komme ind under et system, hvor der ikke findes uretfærdighed, ingen undertrykkelse, ingen zionisme, ingen forræderisk kristendom...”, citerede *Jerusalem Post* (9. oktober 2023).

Israel svarede igen med svovlholdige skriftsteder fra jødernes hellige bog og med ild og jern.

Israel giver Hamas skylden for palæstinenserne lidelser, fordi organisationen ifølge den israelske regering bruger de godt to millioner palæstinensere som skjold. Ved at fortsætte kampen mod Israel påkalder Hamas sig den israelske krig, som uundgåeligt rammer det palæstinensiske samfund, mens Hamaskrigerne og deres ledere gemmer sig i det omfattende tunnelsystem under boligblokke, hospitaler og skoler, hvor Israel forsøger at ramme dem med de amerikanske superbomber. Kom op

fra tunnellerne, nedlæg våbnene, frigiv de israelske gidsler og opgiv kampen, så stopper vi krigen, lyder det fra Tel Aviv og Jerusalem.

Hamas kommer ikke op fra tunnellerne, de nedlægger ikke våbnene og frigiver ikke gidslerne. De behandler dem umenneskeligt og dræber dem, som vi har set. Hamas opgiver ikke kampen, og Israel stopper ikke krigen. To millioner palæstinensere betaler prisen.

Over et år efter angrebet på Israel 7. oktober kæmper Hamas for at redde sig selv. Det er de tilbageværende krigere i tunnellerne under Gazastribens hospitaler, skoler, moskeer og andre sårbare institutioner. Det er Hamas i skjul blandt hjemløse gamle, kvinder og børn i overfyldte flygtningecentre og teltlejre og boligområder. Og det er de ”fede katte” i jakkesæt i sikkerhed i luksuslejligheder i arabiske hovedstæder, hvor de fejlagtigt tror, at Israels lange arm ikke kan nå dem.

Hamas anser terrorisme i form af drab på civile israelere og gidseltagning som en legitim del af modstandskampen mod Israel, skriver blandt andre Lars Erslev Andersen i *Den Store Danske*. Hamas begrundet det i modstand mod Israels besættelse og systematiske overtrædelse af Genèvekonventionerne og andre internationale konventioner. Som det er tilfældet med andre islamiske bevægelser sigter Hamas på islamisering af det palæstinensiske samfund. Til forskel fra dem er Hamas dog en nationalistisk organisation med det primære formål at etablere et frit Palæstina, forklarer Erslev Andersen (*lex.dk*).

Siden overtagelsen af enemagten i Gaza i 2007 har Hamas udviklet en regeringsførelse baseret på islamisk lov, social indsats og lov og orden, våbenproduktion og bekæmpelse af Israel, skriver Erslev Andersen.

Med gidseltagning og drab på civile israelere som politisk grundlag er Hamas en terrororganisation. Men også mere og andet end det. Hamas er en modstandsbevægelse og befrielsesorganisation ligesom de jødiske terrorgrupper Irgun og Stern, som spillede en blodig rolle i kampen mod briterne og i borgerkrigen i tiden op til Israels oprettelse i 1948. Irguns ledere, Menachem Begin og Yitzhak Shamir, blev på skift senere begge ministerpræsidenter i Israel.

Hamas blev valgt ved en demokratisk proces, men har ikke sluppet magten siden. Der er ikke afholdt valg i Gaza i 18 år. Hamas administrerer Gazastriben som ethvert fungerende samfund med regering, ministerier, sundhedsvæsen, drift af skoler, hospitaler og andre samfundsinstitutioner som politi, renovation og postvæsen.

Vestlige medier omtaler rutinemæssigt alle officielle oplysninger fra myndighederne i Gaza som ”Hamaskontrollerede”, som om det skulle svække oplysningernes sandhedsværdi, men myndighederne i Gaza er Hamas. Når sundhedsministeriet i Gaza offentliggør en liste med 11.000 navne på dræbte børn, så er det Hamas, der udsender denne liste.

Efter valget og overtagelsen i Gaza etablerede Hamas sig hurtigt som et diktatur eller et ikke-demokratisk regime. Magtens tredeling eksisterer ikke. Hamas bestemmer, hvilke love der skal gælde, sørger for, at de bliver gennemført og straffer undersåtterne, når de bryder lovene. Det hele i en sammensmeltet regeringskontrolleret pakke. Styret slår hårdt ned på enhver opposition, der lægges stærke restriktioner på trykke- og talefriheden, og kvindernes frihed er gemt væk bag tørklæder og dækkende rober.

Hamas er terrorister, som regerer ved en autoritær sharia lov, som det er sagt. Alligevel bakker de menige palæstinensere næsten fuldtalligt op ved alle meningsmålinger. Hamas' administration af Gazastriben er gennemsyret af korrupcion og egeninteresse, beslaglæggelse og tyveri af udenlandsk bistand til palæstinenserne, indsmugling af narko og alkohol og moderne våben fra Iran og milliarder af dollars fra rige arabiske lande. Pengene bruges til udbygning af tunnelsystemet, der breder sig i hundredvis af kilometer under hele Striben, og til udvikling af våben og raketter til kampen mod Israel. Hamas kontrollerer alle institutioner i Gaza herunder også humanitære grupper som UNRWA og bruger millioner af dollars til egen rigdom og luksusliv og rejser for den politiske ledelse, der lever i luksus i de arabiske hovedstæder.

Hamas er gennem årene ofte blevet kritiseret af

sin befolkning for at tage vare på sin egen sikkerhed først, når Israel har sendt militæret ind for at sætte palæstinenserne på plads. Navnlig i den igangværende krig har palæstinenserne rejst kritik af Hamas for dens fremme af organisationens egen fysiske og økonomiske sikkerhed og for dens påståede ligegladhed med Stribens beboere. Der cirkulerer rygter og beretninger – godt hjulpet på vej af israelsk propaganda – om, hvordan Hamaskrigere overfalder nødhjælpsbiler og stjæler lasten for derefter at sælge varerne på markedet til forhøjede priser. Israelske påstande om, at Hamas søger dækning i beboelsesområder og på hospitaler og på den måde bruger sin egen befolkning som menneskeskjold, betvivles af amerikanske læger og sundhedspersonale (*se Note 1*).

Chefredaktør for *Weekendavisen* Martin Krasnik, taler for mange, når han i en lederartikel krævede den ”morderiske og apokalyptiske døds kult” Hamas udslettet (*Weekendavisen*, 6. september 2024). Krasnik skrev sin leder efter, at israelske soldater seks dage før havde fundet ligene af seks unge israelske gidsler, som Hamas’ vagter havde henrettet og efterladt i tunnelsystemet under Rafah efter ”fejlslagne gidsel forhandlinger” med den israelske regering. Krasnik argumenterede, at med Hamas ved magten i Gaza er der intet håb om sikkerhed for israelerne, selvstændighed for palæstinenserne eller fred i Mellemøsten. Kort sagt, skrev han, ”Hamas må fjernes”.

Det mål har Israel haft for øje i snart fire årtier, men Hamas er stadig i Gaza. Israelske soldater og specialagenter kan dræbe palæstinensere med grønne pandebånd og dyre jakkesæt, men Hamas som islamisk idé vil overleve.

Som Hamas-lederen Mahmoud al-Zahar deklarerede på sin video få måneder før 7. oktober: ”Alle planetens 510 millioner kvadratkilometer vil komme ind under et system, hvor der ikke findes uretfærdighed, ingen undertrykkelse, ingen zionisme, ingen forræderisk kristendom...”.

Man kan ikke udslette en idé med bomber og missiler og drab på titusindvis af mennesker. Hamas vil overleve i Gazas flygtningelejre og smadrede boligblokke. Fra de rygende rester af deres sammenbrudte samfund vil næste generation af grønne krigere i tidens fylde bane sig vej ud i verden med hadet som drivkraft og bevæbnet med den bedrageriske idé om en fremtid, ”hvor der ikke findes uretfærdighed, ingen undertrykkelse, ingen zionisme og ingen forræderisk kristendom...”.

Etnisk udrensning

Zionismens ledere har altid været opsat på en israelsk stat uden de oprindelige arabiske indbyggere. Det var den britisk-jødiske forfatter og talsmand for Storbritanniens zionister, Israel Zangwill, som i 1905 – med udgangspunkt i Det Gamle Testaments blodige beretninger om jødernes erobring af Det Forjættede Land og fordrivelse af dets ikke-jødiske indbyggere – advarede mod den kommende jødiske stats problemer med Palæstinas arabiske indbyggere.

”Vi må være rede til enten at drive dem (de arabiske stammer) ud ved sværdet, som vore forfædre gjorde, eller tumle med det problem at have en stor fremmed befolkning ...” (Masalha, side 10).

Det er det, Israel har været i gang med siden 8.-9. oktober: at drive Gazastribens 2,2 millioner palæstinensere ud ved det symbolske sværd – bombefly, droner, angrebshelikoptere, missiler, kampvogne.

I 1941 skrev direktøren for Den Jødiske Nationalfonds Jordkontor, Yosef Weitz, efter en tur rundt i det centrale Palæstina i sin dagbog om, hvad han havde set. De store (arabiske) landsbyer med myldrende befolkninger omgivet af dyrket jord med oliven, druer, figner, sesam og majsmarker, og Weitz kom i tvivl om, hvorvidt de indvandrende jøder ville være i stand til at opretholde de spredte jødiske bosættelser blandt disse eksisterende arabiske landsbyer, ”som altid vil være større end vores?”, og betroede sin dagbog: ”... og endnu engang hører jeg denne stemme kalde inden i mig: Evakuer dette land” (Masalha, side 133).

Det var den samme indre stemme, Benjamin Netanyahu hørte efter Hamas’ angreb 7. oktober, og Israels første brutale bombeangreb mod Gazas befolkningscentre havde beredt grunden for en palæstinensisk masseflugt fra den snart ubeboelige enklave. Israelske medier citerer Netanyahu for at sige, at ”vores problem er at finde lande, som er villige til at absorbere Gazas indbyggere, og vi arbejder på det” (*Antiwar.com*, 3. januar 2024).

Idéen om at rense Gazastriben for dens palæstinensiske befolkning er langsomt ved at blive en officiel israelsk regeringsposition, skrev mediet *Zman*

Israel (*Antiwar.com*, 3. januar 2024). En højtstående israelsk embedsmand citeres for at sige, at Israel allerede diskuterer med Congo og andre nationer om at tage palæstinensiske flygtninge. Det var indlysende fra starten af Israels angreb på Gaza, at den israelske regering ønskede at opnå etnisk udrensning af enklaven, skriver *Antiwar.com*.

13. oktober, mindre end en uge efter Hamas' angreb, anbefalede et lækket dokument fra Israels ministerium for efterretningsvirksomhed, at leveforholdene i Gazastriben skulle gøres så umulige at leve i, at beboerne ville blive tvunget til at flygte til andre lande, inklusive det egyptiske Sinai, Grækenland, Spanien og Canada, skriver netmediet *The Cradle* (11. marts 2024).

Israelske og udenlandske medier har siden krigens start beskæftiget sig indgående med de israelske planer om etnisk udrensning af Gazastriben. 17. oktober offentliggjorde den israelske tænketank *The Misgav Institute for National Security and Zionist Strategy* ifølge *Carnegie Endowment* (31. oktober 2023) et papir med opfordring til den israelske regering til at drage fordel af ”den enestående og sjældne (*sic*) mulighed til at evakuere hele Gazastriben” og genbosætte palæstinenserne i Kairo med hjælp af den egyptiske regering.

Israel har aldrig opgivet den grundlæggende zionistiske politik med fordrivelse af palæstinenserne som forudsætning for den jødiske stats eksistens.

Således mente statszionismens grundlægger Theodor Herzl, endnu inden han havde formuleret teorien om den jødiske stat, at araberne i Palæstina måtte finde sig et andet sted at leve. I et dagbogsnotat fra juni 1895 skrev han: ”Vi skal forsøge at lokke den fattige befolkning til at drage over grænsen ved at skaffe arbejde for den i transitlandene, mens vi nægter dem beskæftigelse i vores eget land...” (Masalha, side 9).

Løsningen på det ”arabiske problem” har optaget zionisterne siden de første europæiske jøder satte fod på palæstinensisk jord for over 100 år siden. Der eksisterer omfattende dokumentation for idéen om folkeflytning. Zionistiske leders erindringer og dagbøger giver et klart billede af transfer- eller fordrivelsestanken som et gennemgående træk i den zionistiske bestræbelse på at skabe en jødisk stat uden arabiske borgere. Transfer-idéen blev fra 1930-erne en integreret del af zionismen. Zionisterne hentede modellen for flytningen af Palæstinas arabere i den store græsk-tyrkiske folkeombytning efter Første Verdenskrig og Stalins deportationer af hele folkeslag i Sovjetunionen. De arabiske nabolande blev udnævnt til palæstinenserens ”naturlige hjemlande”, og USA og Europa blev bedt om at medvirke, som det også er tilfældet i dag omkring Gazakrisen.

Balfour Deklarationen og dens løfte om britisk støtte til at skabe et jødisk hjemland i Palæstina gjorde transfer-idéen mere konkret. Zionisterne henvendte sig nu til

arabiske ledere om at aftage Palæstinas arabiske befolkning mod konkret jødisk økonomisk hjælp i processen. Men først med den britiske Peel-kommissionens delingsplan i 1937 gjorde zionisterne transfer-tanken til officiel politik. I takt med at udsigterne til en selvstændig jødisk stat blev tydeligere, blev zionisterne også mere dristige. De oprettede specielle afdelinger og arbejdsgrupper og permanente transfer-komiteer, som udelukkende beskæftigede sig med planer om at rydde Palæstina for arabiske indbyggere.

Tanken om folkeflytning blev gjort til virkelighed med fordrivelsen af 750.000 palæstinensere i krigen omkring den israelske stats oprettelse i 1948, og den blev genoplivet i Seksdageskrigen i 1967 med fordrivelse af yderligere et par hundredetusinder palæstinensere, som blev drevet over Jordanfloden. ”Jordan er Palæstina” har været et samlende råb på den israelske højrefløj i årtier.

I et interview med *New Left Review* i 2004 satte den israelske historiker Benny Morris ord på, hvad der altid har været gængs opfattelse i Israel, nemlig at ”hvis det zionistiske projekt skulle ende galt for jøderne, så ville det skyldes, at Ben-Gurion ikke gennemførte den fuldstændige uddrivelse af palæstinenserne i 1948. Fordi han efterlod en stor og flygtig demografisk reserve på Vestbredden og i Gaza og i selve Israel”. Ifølge Morris ville en fuldstændig uddrivelse af palæstinenserne ”have stabiliseret staten Israel i generationer” (*CounterPunch*, 22. januar 2024).

I militærkredse og blandt Israels politiske generaler

er der aldrig lagt skjul på, at alle palæstinenserne skulle have været drevet ud i 1948. Den israelske journalist og sprogforsker Tanya Reinhart skriver i sin bog *Israel/Palestine* (side 203 og 106), at man ikke skal ignorere det, når politiske generaler taler om ”Anden halvdel af 1948”. Eller når den israelsk-palæstinensiske konflikt i den israelske diskurs betragtes som ”1948-krigens uafsluttede business”. Reinhart citerer ministerpræsident Ariel Sharon for i et interview i *Haaretz* i 2001 at sige, at ”uafhængighedskrigen ikke er slut”, og at ”vi lever ikke sikkert her, og at det derfor er umuligt at sige, at vi har fuldført arbejdet, og at vi nu kan hvile på vores laurbær”.

I en tale til israelske universitetsstuderende i 1989 sagde Benjamin Netanyahu: ”Jeg tror stadig, der er mange muligheder for at udvise mange mennesker” (Al-Haq, side 310, note 8).

Forskellige afsløringer i israelske medier og lækager fra militære kilder i forbindelse med Israels aktuelle bombning af Gaza fjerner enhver tvivl om, at der gennem længere tid har været lagt planer om at ”gøre jobbet færdigt”, som begyndte med Nakba’en i 1948. Allerede i november 2023 annoncerede den israelske landbrugsminister Avi Dichter, at ”nu ruller vi Gaza-Nakba’en ud” (det tyrkiske nyhedsbureau *Anadolu Agency*, 12. november 2023).

Det blev en ulige kamp for palæstinenserne at undgå fordrivelse og tvungen udvandring, en kamp imod

uigennemskuelig jura, statsorganiseret vold og civile overgreb under hærens opsyn og beslaglæggelse af jord til forskellige formål, deportationer på grundlag af love fra den britiske mandattid og indgreb i palæstinenserne familiemæssige forhold. Palæstinenserne har siden Israels oprettelse været udsat for statsstyret chikane og et konstant pres for at rykke over Jordanfloden eller flytte til andre lande.

Siden Israels oprettelse og op gennem årtierne til 1970-erne forsøgte israelske ledere som David Ben-Gurion ved flere lejligheder at annektere Gazastriben. Det handlede blandt andet om at have kontrol med enklavens overfyldte flygtningelejre og med tiden gøre Striben helt israelsk. Annekteringen lykkedes ikke, men blev afløst af militær besættelse og belejring.

Israel var fra begyndelsen opmærksom på den demografiske udvikling i Gazastriben og dens indflydelse på den nye stat i Palæstina. Ministerpræsident Levi Eshkol var besat af den mulige sikkerhedstrussel fra Gaza og risikoen for ”en flygtningebølge på march fra Gaza ind i Israel”. Privat spekulerede Eshkol i muligheden for at sende 100.000 flygtninge til Irak eller Libyen (Filiu, side 135).

Den israelske regering forsøgte også med projekter, der skulle tynde ud i Stribens befolkning, blandt andet ved at ødelægge deres lejre eller ved at reducere levestandarden til et sådant niveau, at folk ville blive

tvunget til at rejse. I februar 1968 skabte Eshkol en enhed under sin egen kommando, som skulle samarbejde med Mossad og Shin Bet (Israels efterretningstjenester) om at opmuntre Gazas flygtninge til at udvandre. Der blev blandt andet sendt følere til ledere i Latinamerika om at modtage flygtninge, ligesom flygtningene fik tilbud om betaling for at rejse. Men det projekt blev kun en begrænset succes. Palæstinenserne ville ikke være med (Filiu, side 135).

Gazaplanen

Hamas' angreb ind i Israel 7. oktober kan være det nødvendige påskud for Israel til at finde gamle planer frem om at rense Gazastriben for områdets palæstinensere. Denne gang bliver de ikke spurgt, om de vil være med.

Den blodige lørdag morgen gennemførte Hamas' militære gren al-Qassam Brigaderne *Operation al-Aqsa Storm*, det største militære angreb på Israel siden Oktoberkrigen i 1973, for 50 år siden. Udover Hamas deltog tre andre militante organisationer og flere tusinde civile palæstinensere med egne dagsordner i angrebet. De brød gennem Israels højteknologiske hegn omkring Gaza 30 steder med bulldozere, angreb 22 landsbyer og

militærbaser langs grænsen og dræbte israelske soldater og politifolk. Hamas brugte droner til at sætte Israels elektroniske overvågningssystem ud af kraft og ødelagde Israels uovervindelige Merkava kampvogne og angreb med mini-ubåde fra havsiden. Samtidig skød bevægelsen bølger af raketter ind over Israel.

Over tusind civile israelere, kvinder, børn og soldater blev dræbt, og angriberne tog 250 gidsler med tilbage til Gaza og begik derudover ubeskrivelige overgreb og massakrer på civile.

Den israelske regering har hele tiden sagt, at Hamas' angreb kom som en total overraskelse, og antydede dermed, at en af verdens stærkeste og mest veludstyrede militærmagter og efterretningstjenester hverken havde ventet eller var forberedt på disse angreb. Meget tyder på, at det ikke passer.

Voksende antal afsløringer fra whistleblowers, bekymrede insiders, troværdige researchere og militære kilder viser, at den israelske regering måtte have været klar over, at angrebet var på vej.

The New York Times skriver, at Israel har kendt til Hamas' angrebsplaner i over et år. Et 40 sider langt dokument, "Walls of Jericho", med detaljer om angrebets udførelse har i over et år før 7. oktober cirkuleret blandt israelske militære ledere og efterretningschefer. Blot tre måneder før 7. oktober advarede fremtrædende efterretningsanalytikere om, at Hamas havde gennemført

intense øvelser som dem beskrevet i planen, men rapporten blev skrottet, skriver *Global Research* 11. december 2023 (forfatter: Manlio Dinucci, italiensk geopolitisk researcher).

The Times of Israel skrev to dage efter angrebet, at den egyptiske efterretningschef gentagne gange havde advaret Netanyahu om et stort forestående angreb fra Gaza.

To forskellige rapporter fredag før angrebet ser ud til at understøtte den tanke, at Israel havde forkundskab til, hvad der var ved at ske, skriver *Global Research* 16. oktober 2023. Det drejer sig om *The New York Times* og *CNN*, der offentliggjorde advarsler fra amerikanske efterretningsfolk til Israel i dagene op til 7. oktober om, at Hamas forberedte en storstilet operation.

Israelske observatører langs hegnet til Gaza rapporterede gennem flere uger op til angrebet til deres chefer, at de havde set, hvordan Hamaskrigere på den anden side hegnet havde øvet angreb på en model af en kibbutz under overværelse af højtstående Hamas-kommandører. Observatørerne advarede også om, at de havde analyseret videoer, som viste, hvordan Hamas øvede at tage gidsler, og at de mente, at et angreb stod lige for. De kvindelige observatørers rapporter blev afvist af en overordnet officer med besked om, at det var ”svage formodninger”. Flere af disse kvinder blev dræbt i det efterfølgende angreb, og et ukendt antal blev bortført til Gaza.

Koordineringen af disse mange forskellige

angrebsformer har taget både måneder og år at forberede. Det kan Israel ikke have undgået at have haft kendskab til, anfører kritikere. Er det sandsynligt, spørger de, at en af verdens mest sofistikerede militærsystemer udstyret med avancerede satellitter, med spioner i Gaza og internt i Hamas, ikke havde vidst noget om de måneder af forberedelser, som kulminerede 7. oktober?

Hvordan er det muligt, spørger *Global Research* i en artikel 30. november 2023, at hegnet omkring Gaza blev gennembrudt af bulldozere, uden at nogen opdagede det? Gazastriben er omkranset på 64 kilometer af en undergrundsmur udstyret med sensorer til at forhindre bygning af tunneller, et seks meter højt hegn med sensorer, radarer, kameraer og automatvåbensystemer og bemanded med soldater.

Hvordan er det muligt, når Hamas angreb 20 befolkningscentre og dræbte 1.200-1.300 mennesker, at Israels specialtropper, som betragtes som nogle af de bedste i verden, ikke straks gik til modangreb med helikoptere og kun satte politistyrker ind mod angriberne?

Hvordan er det muligt, at Mossad, der betragtes som en af de mest effektive sikkerhedstjenester i verden, ikke opdagede, at Hamas var ved at forberede et angreb? spørger *Global Research* endvidere.

Dokumenter og vidnesbyrd samlet af den israelske avis *Haaretz* afslører, at det israelske militær beordrede den såkaldte "Hannibal Doktrin" i brug 7. oktober for

at forhindre, at israelske soldater blev taget til fange og bragt til Gaza. ”Hannibal Doktrinen” tillader militæret at bruge den nødvendige magt for at forhindre, at fjenden tager soldater til fange, også selv om det medfører at dræbe egne soldater om nødvendigt. Det betød, at mange af de dræbte israelere, både civile og soldater, blev slået ihjel af Israels militær med kampvognsgranater og med missiler afskudt fra Apache kamphelikoptere.

Mistanken om israelsk forhåndskendskab til Hamas’ angrebsplaner forstærkes af hele situationen omkring den elektroniske musikfestival Super Nova, som fandt sted i ørkenen tæt på hegnet til Gaza med tusindvis af unge deltagere, hed det i en anden artikel i *Global Research* (16. oktober 2023). To dage før festivalen skulle finde sted, var eventen blevet flyttet til området, som allerede var betragtet som farligt, fordi det var placeret inden for rækkevidde af Hamas’ raketter. Derudover havde der så sent som sommeren før været voldsomme sammenstød mellem al-Quds Brigader (Palæstinensisk Islamisk Jihad) og israelske styrker. Det vækker undren, at festivalen med de tusinder af unge mennesker blev efterladt uden sikkerhedsstyrker. Ca. 400 unge koncertdeltagere blev dræbt, og nogle blev bragt til Gaza som gidsler.

Det undrer, at der ikke havde været bekymringer omkring sikkerheden ved at placere arrangementet så tæt på Gaza, og der ikke var efterladt sikkerhedsstyrker ved koncertpladsen, samt at der blev givet ordre om brug af

”Hannibal Doktrinen”. Det leder opmærksomheden hen på et særligt mønster i Israels voldelige omgang med palæstinenserne. Israels politiske og militære ledere har aldrig været bange for at ofre medlemmer af Israels egen befolkning i jagten på overordnede mål som ”legale” gengældelsesoperationer efter palæstinensiske terroraktioner i Israel.

I sin bog om Israels krig mod palæstinenserne beskriver Tanya Reinhart (side 133-142) en speciel handlemåde, som det israelske styre benytter sig af for at gennemføre særligt ødelæggende angreb mod det palæstinensiske samfund. Det foregik især under Det Palæstinensiske Selvstyre efter Oslo-aftalerne, da ministerpræsident Ariel Sharon og de israelske generaler havde planer om at fjerne selvstyrets leder Yassir Arafat og genovertage de besatte områder. Det ultimative mål for Sharon og generalerne var den fulde overtagelse af områderne og genindførelsen af det israelske militærstyre.

Når der havde været en periode med relativ ro i konfrontationen med palæstinenserne, skriver Reinhart, myrdede Israel et par palæstinensiske ledere, som palæstinensiske grupper besvarede med terror, som så gav Israel lejlighed til at udføre militære operationer, som fornyede eller forstærkede voldsspiralen.

Palæstinenserens anden intifada var i modsætning til den første fra 1987, som var udtrykt ved civil ulydighed, væbnet og blodig med palæstinensiske terroraktioner mod bløde israelske mål som diskoteker, supermarkeder og busser fyldt med civile israelere.

På et tidspunkt i 2002 var Arafat tæt på en beslutning om at beordre den væbnede intifada ændret til ikke-voldelig civil ulydighed. For at hindre en sådan udvikling myrdede israelerne en fremtrædende leder fra al-Aqsa, en militant gruppe med tilknytning til Arafats Fatah-bevægelse. Tre dage senere svarede gruppen igen med et terrorangreb mod en festsal i den israelske middelhavsby Hadera, som gav Israel mulighed for en ny omgang af ”gengældelse”.

Palæstinenserne fik aldrig en chance for at omlægge deres kamp til civil ulydighed, skriver Reinhart.

”De militære kræfter, som styrer Israel, var besluttet på at udføre deres plan om at annullere Oslo-aftalen og ødelægge det palæstinensiske samfund. For at denne plan kunne gennemføres med succes, var det vitalt at retfærdiggøre den ved en henvisning til blodbadet skabt af terrorisme” (Reinhart, side 141).

Det er ikke kun palæstinensiske liv, som ikke tæller i Israel. De militære kræfter har ingen problemer med at ofre deres egne folk, skriver Reinhart. Hun citerer den israelske analytiker Ran Hacoen for at sige: ”I (den israelske) juntas øjne er der (to) slags mennesker. Først palæstinenserne, hvis liv er en pestilens, som man bør gøre sig fri af. For det andet er der israelere, hvis liv er en national værdi, man kan likvidere, når det er nødvendigt. Besættelse kan fremmes ved at ofre civile i et terrorangreb og bruge deres død til at starte en krig” (Reinhart, side 141, note 146).

At Hamas' *al-Aqsa Storm Operation* bliver brugt som påskud til at gennemføre etnisk udrensning af Gazastriben bekræftes ved stærke vidnesbyrd: f.eks. forsvarsminister Yoav Gallants folkedrabssprog i annonceringen af komplet israelsk belejring af Gaza med aflukning af fødevarer, vand, el og drivmidler lige efter angrebet.

Blev Israel taget på sengen? Det kunne se ud, som om Netanyahu-regeringen foregav at være blevet overrasket af angrebet. Det lyder mere sandsynligt, end at det var en rigtig overraskelse. Israel havde brug for et angreb fra Gaza, et angreb stort nok til at chokere Israel og den vestlige verden, skriver M. Shahid Alam i *CounterPunch* (22. januar 2024).

Syv måneder inde i krigen var der endnu ikke gennemført nogen officiel israelsk undersøgelse af omstændighederne ved Hamas-angrebet og Israels kaotiske reaktioner på overfaldet. Bekymrede borgere og pårørende til gidslerne og de unge døde fra musikfestivalen vil en dag kræve afklaring på de påtrængende spørgsmål, lød det advarende gennem medierne, spørgsmål om ansvar og skyld og mulig hensigt med at placere et så omfattende arrangement med mængder af unge mennesker uden ordentlig beskyttelse klods op ad hegnet til et af verdens farligste sociale slumområder.

I slutningen af august 2024 åbnede det israelske dagblad *Haaretz* (29. august 2024) en sprække ind til en

række møder på højeste niveau i den israelske regering, som kastede en smule lys på spørgsmålet om, hvad Netanyahu og regeringen vidste forud for 7. oktober. De vidste eller var advaret om, at Israels sikkerhed i stigende grad var alvorlig truet af terrororganisationer, men undlod at handle, fortalte den israelske oppositionsleder Yair Lapid til *Haaretz*.

Netanyahus militær og sikkerhedsorganer (Israel Defense Forces (IDF), Shin Bet, politiet) havde så sent som i september advaret regeringen og sikkerhedskabinetet om et øget trusselsniveau fra terrorgrupper, som så voksende svaghed i Israel som følge af sociale uroligheder og spændinger i det israelske samfund i forbindelse med regeringens projekt med omlægningen af retssystemet, og som derfor øjnede en sjælden mulighed for at ramme Israel, fortalte Yair. Både Netanyahu, regeringen og præsident Isaac Herzog var informeret om den stærkt øgede sikkerhedstrussel, siger han.

Yair fortæller i den israelske avis, at han selv deltog i et møde, hvor Netanyahus øverste militære rådgiver orienterede regeringschefen om den tiltagende sikkerhedsrisiko mod Israel, og at Netanyahu ”så ud til både at kede sig og være ligeglad” (29. august 2024).

The Libertarian Institute i USA skrev 24. oktober 2024 med henvisning til en række israelske medier, at omkring tre timer før Hamas-angrebet 7. oktober sendte Israels interne sikkerhedsorganisation Shin Bet en

advarsel til andre elementer i politi- og sikkerhedssystemet om et nært forestående angreb fra Gaza. Advarslen blev sendt som en ”tophemmelig” besked til blandt andre den nationale sikkerhedsorganisation Mossad, men der blev aldrig svaret på rapporten fra Shin Bet. Samtidig fik Nova-musikfestivalen nær hegnet til Gaza lov til at fortsætte trods advarslen. Koncertdeltagere blev slagtet, kidnappet og bragt til Gaza (*The Libertarian Institute*, 24. oktober 2024).

Rapporter angående planer om etnisk udrensning af Gazastriben har cirkuleret i israelske og internationale medier mindst siden 2007, og projektet er blevet accepteret af USA kort efter, at Hamas vandt det palæstinensiske valg og tog kontrol over Striben. Efter tilbagetrækningen fra Gaza i 2005 så Israel sig selv malet op i et hjørne. Den gamle frygt for en palæstinensisk ”flygtningemarch ind i Israel” var blevet vækket igen. Israel holdt stadig Gazastriben militært besat, men det viste sig at være meget vanskeligere at kontrollere området på afstand end ved militær tilstedeværelse inde i enklaven.

Belejret, boykottet, spærret inde, bombet og stort set gjort ubeboelig siden 2007 var Gazastriben efterhånden blevet en social trykkoger, der kunne eksplodere i hovedet på Israel, og det lykkedes Hamas at oprette en stærk modstandsbevægelse internt i Gaza uden for Israels rækkevidde med 7. oktober som resultat et par årtier senere.

Idéen med at skabe en palæstinensisk stat uden for det historiske Palæstina enten i Jordan eller i Sinai har en lang historie i zionistisk tankegang.

De store bombekampagner mod Gazastriben i 2008-2009, 2012 og 2014 løste ikke Israels problemer med Hamas og den overbefolkede Gazastribe og fik ikke Stribens befolkning til at flygte ud af enklaven. Det var tid at finde de gamle planer om etnisk udrensning frem igen og i den forbindelse planerne om at skabe en palæstinensisk stat i Sinai i forlængelse af Gazastriben, den såkaldte ”Større Gaza”-plan i Egypten.

Den oprindelige tanke med Gazaplanen var at knytte Gazastriben til Sinai og bryde grænsen ned mellem de to områder. Washington ville hjælpe med at sikre international finansiell hjælp til en fri handelszone i Sinai-forlængelsen af Gazastribens 365 kvadratkilometer land. Forventningen var, at palæstinenserne i Gazastriben med tiden ville vælge de nye muligheder i Sinai og slå sig ned der eller flytte videre ud i verden.

Skiftende egyptiske præsidenter har afvist at lægge jord til den israelske Gazaplan og dermed overtage ansvaret for palæstinenserne og Israels problemer med Hamas og andre palæstinensiske oprørsbevægelser. Fordelen for Israel med planen ville blandt andet være, at omkostningerne ved at kontrollere den urolige Gazastribe ville blive væltet over på den arabiske verden og det internationale samfund. Det ville Egypten heller ikke lægge navn til, skriver den britiske journalist Jonathan Cook (*Antiwar.com*, 1. november 2023).

Den opdaterede hensigt med Gazaplanen er, at enklavens palæstinensiske befolkning skal rykke ind i Sinai og blive der. En militær zone på adskillige kilometer i dybden skal forhindre folk i at vende tilbage til Gaza. I det lange løb vil Israel opfordre andre stater som Canada, europæiske lande som Grækenland og Spanien og nordafrikanske lande til at optage den palæstinensiske befolkning i Sinai (*Middle East Eye*, 1. november 2023).

Egyptens nuværende præsident Abdel Fattah al-Sisi er under pres fra både Israel og USA for at tage imod Gazastribens flygtningebefolkning og har i mangel af mere tungtvejende argumenter blandt andet spillet det humanitære kort. Han har insisteret på, at Israels bombning af Gazastriben efter 7. oktober skaber en humanitær krise, som er helt ude af kontrol, og nævnt, at krigen mod Gaza er Israels forsøg på at tvinge Stribens civile millionbefolkning til at søge tilflugt i Egypten.

Israel havde forventet, at de overlevende efter tæppebombningen af Gazastriben ville tvinge sig vej ind i Sinai, men Egypten spærrede sin grænse til Gaza, for regeringen var bange for, at den egyptiske befolkning ville se dette som samarbejde med Israels om etnisk udrensning af palæstinenserne. I stedet for har Israel og USA arbejdet på muligheden for at få spredt palæstinenserne ud over Europa og en række asiatiske lande. På længere sigt vil Egypten formentlig være til at snakke med om at tage imod en del af palæstinenserne,

hvis det lykkes Israel at rydde hele Striben. Egypten kæmper med en bundløs statsgæld og vil på afstand af Gazakrigen være interesseret i tilbud fra USA og verdens finansinstitutioner om at få eftergivet en stor portion af gælden mod at tage sin del af fremtidens hjem- og statsløse palæstinensere.

Netanyahu har forholdt sig tavs til de fleste af disse planer og beretninger i offentligheden, men 15. marts 2024 skrev det alternative netmagasin *Unz Review* med henvisning til israelske medier, at Netanyahu i december havde fortalt medlemmer af Likud Partiet, at strategien med at bombe civile og påføre Gaza hungersnød var en bevidst taktik til at terrorisere arabere til ”frivillig emigration”.

En længe forberedt israelsk plan var ved at blive ført ud i livet med Hamas som uvidende fødselshjælper, nemlig at gøre det af med palæstinenserne i Gazastriben og overtage deres territorium.

Mens Israel gennemførte ødelæggelsen af Gaza, krøb palæstinenserne sammen i ruinerne med det traumatiske ekko fra Nakba'en for 75 år siden i baghovedet. Hvornår bliver det umuligt for verden at se bort fra massegrave, ødelagte hospitaler, børn begravet under ruiner og filmede massehenrettelser? Umuligt at ignorere opfordringer fra israelske ledere til at udrydde palæstinensere, at overse udtryk for glæde og stolthed i Israel over ødelæggelserne i Gaza og håb om gennemførelse af en ny Nakba?

Umuligt at overhøre Netanyahu's ordre til Gazas 2,2 millioner palæstinensere om at ”komme ud nu, (for) vi vil være over det hele og med al vor magt”? Umuligt stiltiende at acceptere præsident Isaac Herzogs gentagne understregninger af Tel Avivs hensigt om at rette de israelske våben mod alle palæstinensere i Gaza uden at skelne mellem militante og civile? Umuligt at være vidne til, at israelske ledere på alle plan opfordrer til ødelæggelse af en særlig gruppe mennesker efterfulgt af militærkampagner, som decimerer denne folkegruppe?

Den vestlige verdens medvirken udgør en klar trussel om udradering af Gazastriben og udslettelse af enklavens daglige liv og kultur. Det israelske angreb på Gaza kan vanskeligt ses som andet end en operation med henblik på at udslette befolkningen, hedder det i det amerikanske medie *Mintpressnews.com* (20. juni 2024). Den uhørte grad af ødelæggelser på så kort tid understreger, hvad kilder ifølge menneskeretsrapporter betegner som folkedrabselementet i Israels handlinger.

De følgende linjer om hungersituationen i Gazastriben er en sammenfatning af de ledsagende kommentarer til den seneste rapport om *Retten til mad*, som FN's særlige rapportør for området, Michael Fakhri, fremsatte ved afleveringen af dokumentet (A/79/171, 17. juli 2024) til FN's generalforsamling i begyndelsen af september her citeret af *Middle East Eye* (9. september 2024):

Spredningen af sygdom og Israels sultkampagne i Ga-

za har dræbt flere mennesker end bomber og kugler. Skaderne påført af hungersnød vil følge palæstinenserne gennem flere generationer i fremtiden. Aldrig i efterkrigshistorien er en befolkning gjort til hungerramte så hurtigt og så gennemført, som det er tilfældet for de 2,2 millioner palæstinensere, som lever i Gaza. Udover at ødelægge Gazas fødevaresystem har Israel brugt humanitær hjælp som et politisk og militært våben til at skade og dræbe palæstinensere i Gaza som følge af de alvorlige restriktioner, Israel har påført tilgangen af humanitær hjælp til den belejrede enklave.

Mens generalforsamlingens medlemmer var i gang med at fordøje rapportens beskrivelser af hungersnøden i Gaza, kunne Danmarks udenrigsminister, Lars Løkke Rasmussen (M), ved selvsyn danne sig et indtryk af katastrofen. På sin afrikarejse med besøg i Egypten i midten af september fik udenrigsministeren også mulighed for at besøge grænseovergangen mellem Egypten og Gazastriben ved Rafah. Her kunne han ifølge *Ritzaus* medrejsende journalist se, ”hvor der på den anden side af grænsen er titusinder af palæstinensere ramt af elleve måneders krig og en alvorlig mangel på livsnødvendigheder som mad, vand og medicin”.

På den egyptiske side af grænsen kunne Løkke Rasmussen også se omkring 1.500 lastbiler med nødhjælp til palæstinenserne strandet i en ti kilometer lang kø. En af chaufførerne i køen fortæller, at han har ventet i fire måneder for at kunne aflevere sin ladning nødhjælp.

En lokal nødhjælpsarbejder fortæller, at der

lukkes omkring 10 lastbiler ind dagligt, men når der er prominent besøg ved overgangen som aktuelt den danske udenrigsminister, lukkes grænsen helt.

Ritzau citerer Løkke Rasmussen for at sige, at ”det er frustrerende at stå her og vide, at der er en humanitær katastrofe på den anden side af hegnet her, som ikke er naturskabt, men menneskeskabt”. ”Der er et verdenssamfund, der gerne vil hjælpe til”, fortsætter Løkke Rasmussen. ”Der er placeret hundredvis af lastbiler, men de kan ikke komme ind. Det gør mig dybt, dybt frustreret” (10. september 2024).

”Det er ikke fordi, jeg kan handle på det (besøget)”, tilføjer udenrigsministeren, ”men det berører mig dybt. Og jeg tror, at det vil styrke min egen dialog, jeg skal have, blandt andet også med mine israelske kolleger” (*Avisen Danmark*, 11. september 2024).

Den danske regerings holdning til Israels krig mod Hamas og den palæstinensiske katastrofe i Gazastriben, blandt andet hungersnøden forårsaget af Israels blokade af nødhjælp, er den, at ”Israel har ret til at forsvare sig selv”. Derudover sælger Danmark våben og militært udstyr til den jødiske stat og køber selv våben hos israelske Elbit, som tester sine kanoner, raketter og droner på palæstinenserne i Gazastriben.

Med sit besøg ved grænsen til Gazastriben har Lars Løkke Rasmussen som udenrigsminister og øverste repræsentant for den danske regering på stedet fået et

personligt indblik i FN's påståede folkedrabsэлеment i Israels påførte hungersnød på den indespærrede palæstinensiske befolkning. Udover udenrigsministerens "dybe frustration" ved den personlige oplevelse ved synet af den israelske blokade af nødvendig fødevarehjælp til de sultende mennesker er der imidlertid ikke noget, der tyder på, at hans pludselige indsigt i de israelske krigshandlinger vil gøre indtryk på regeringens fortsatte ubetingede opbakning til Israels krig mod Gazas civilbefolkning. I sin tale på Socialdemokratiets kongres i Aalborg i weekenden efter Løkke Rasmussens besøg ved Rafah nævnte statsminister Mette Frederiksen ikke Israel og Gaza med ét ord og afviste senere blankt at anerkende en selvstændig palæstinensisk stat (*Kristeligt Dagblad*, 16. september 2024).

I et interview med *Weekendavisen* tre uger senere (*Weekendavisen*, 4. oktober 2024) gjorde Frederiksen sig dog til talsmand for, at der må gennemtvinges en to-statsløsning. På spørgsmålet, om det eventuelt skulle ske militært, svarede hun: "Det skal jeg jo ikke designe, men jeg synes ikke, man skal afvise noget. Jeg tror ikke, der er anden vej".

Imens bombesprængte menneskekroppe, rådnende ligrester og sodede stumper af nedbrændte teltlejre for hjemløse flygtninge tegner billedet af grufulde hverdage i Gaza på vejen til en ny Nakba, fortaber internationale eksperter sig i juristerier og spekulationer om, hvornår det er tilladt at slå folk ihjel eller ej, i hvilke krigs- og ikke-krigshandlinger, og definitioner på folkedrab.

I den forbindelse pålagde Den Internationale Domstol i Haag, ICJ, i begyndelsen af 2024 Israel at ”tage alle forholdsregler for at sikre, at handlinger, som falder ind under folkedrabskonventionen, ikke finder sted i Gaza”. Endvidere skulle Israel skabe sikkerhed for, at det israelske militær ”ikke begår folkedrabshandlinger”, og blandt andet forhindre og straffe opfordringer til folkedrab. Israel blev også pålagt at muliggøre og bidrage til basale fornødenheder og humanitær hjælp til Gazas befolkning. Regeringen i Jerusalem fik derudover besked på inden for en måned at rapportere tilbage til Haag om, at Israel havde adlydt ordren fra verdens højeste domstol (*CounterPunch*, 29. januar 2024).

Israels svar på den bureaukratiske henvendelse var at slå ned på de FN-institutioner, som hidtil havde forsøgt at afbøde nogle af de værste dagligdags følger af det israelske militærs hærgen i Gazastriben – senest med forbuddet mod FN-organet UNRWA’s arbejde i Israel (*Kristeligt Dagblad*, 30. oktober 2024) – samtidig med at Israel satte turbo på den fortsatte ødelæggelse af palæstinensernes levemuligheder.

Som når det israelske militær jagter to Hamas-ledere, som de hævder gemmer sig blandt civile flygtninge i en teltlejr med 80.000 beboere ved stranden i al-Mawasi vest for Khan Yunis, som Israel tidligere har udnævnt til ”sikker zone”, og en tidlig lørdag morgen angriber med bølger af fly og droner med amerikanske JDAM bomber og målrettede missiler og i en ny massakre begraver 90 beboere dybt under sandet og sårer over 300 andre.

I en artikel i det USA-baserede medie *Mondoweiss* (14. juli 2024) beskriver to palæstinensiske journalister, Tareq S. Hajjaj og Hassan Suleih, hvad de så og hørte søndag den 14. juli, da de besøgte resterne af teltlejren på stranden ved al-Mawasi dagen efter det israelske angreb.

”I et hul i jorden næsten større end en skolegård graver en gruppe unge mænd ned gennem sandet og haler lig op”, indleder de reportagen.

”Hans hoved er her! Hans hoved er her!”, råber én.
”En mand dukker op fra hullet bærende på et barn”.

”Hvem ved, hvis barn det er? Hvem kender hans familie? Hvor er hans forældre?”, råber han.

”Bag ham ligger lig og løsrevne lemmer spredt rundt på jorden. Nogle stikker op fra sandet, halvt begravet”, hedder det i reportagen.

Journalisterne talte blandt andet med 16-årige Shaima Farwaneh, som befandt sig tæt ved stedet, hvor missilerne ramte den morgen. Hun var ved at lave morgenmad til familien, da bomberne eksploderede. ”Folk og sand spredtes overalt, lemmer, som engang sad på kroppe, fløj over hovedet på folk”, fortalte hun og fortsatte:

”Jeg så en lille dreng, som skreg. Han havde mistet sine ben og kravlede skrigende på sine hænder. Bomberne blev ved med at falde, og pludselig forsvandt drengen. Jeg så, hvordan han forsvandt for øjnene af mig, mens vi løb med øjnene mod jorden, ude af stand til at gøre andet end at løbe”.

”Hvilket liv vi lever i disse telte, hvor vi skal se lig uden lemmer af vore søskende og familie flyve over vore hoveder”, sagde Shaima.

Et andet vidne, Samah al-Farra, fortæller journalisterne om folks panik og om hvordan hun oplevede ”verden vendt på hovedet”, og om ”ligene af martyrerne lå omkring os, skåret i stumper” og om hvordan ”menneskerester, sand og lig fløj over hovedet på os, mens vi løb”.

Få måneder senere var de israelske bombepiloter på vingerne over al-Mawasi igen. En tidlig tirsdag morgen bombede Israel endnu en gang teltlejren med sovende mennesker i jagten på ”vigtige medlemmer af Hamas”, som det israelske militær forklarede ifølge *Al Jazeera* (10. september 2024). Bomberne efterlod ni meter dybe huller i sandet. Vidner beskrev kaotiske scener med brændende telte og israelske rekognosceringsfly cirkulende over lejren. Denne gang blev 40 mennesker dræbt og mindst 60 såret.

Det medicinske tidsskrift *The Lancet* har beregnet, at selvom Israel skulle stoppe bombningen af Gazastriben nu, så vil de palæstinensiske dødstal mindst nå op over 186.000, når de indirekte følger af ødelæggelserne regnes ind i tabstallene, som er sat meget lavt. (*The Lancet*, 5. juli 2024).

”Væbnede konflikter har indirekte sundhedskonsekvenser ud over de direkte skader på grund af volden”, skriver *The Lancet*’s eksperter. Der vil ”fortsat komme mange indirekte døde i de kommende måneder og år”

som følge af ”ødelæggelsen af (Gazas) sundhedssektor og de alvorlige mangler på fødevarer, vand og bolig”, hedder det.

Følgen af manglende adgang til sundhedssystemet illustreres af eksemplet med gravide kvinder i Gaza, som bedømmes til 50.000, da krigen begyndte. Mange har aborteret, og der har været mange dødfødsler, der er foretaget kejsersnit med uskarpe instrumenter og uden bedøvelse, mens et stigende antal nyfødte simpelthen dør, fordi sultende mødre føder kritisk undervægtige babyer (*CounterPunch*, 2. september 2024).

FN's Befolkningsfond (UNFPA) fortsætter med at udsende rapporter om de palæstinensiske gravide kvinder og nye mødres prekære situation i Gaza og til dels også på Vestbredden (ca. 50.000 i Gaza, ca. 73.000 på Vestbredden og i Østjerusalem, ifølge FN, 22. oktober 2024). Sult, stress, sygdom og mangel på hospitalsbehandling er en dødstrussel for de vordende mødre og deres børn.

Begravelsesplads

Ikke engang de døde har fred i Gaza. Efter næsten et år med uophørlige israelske bombardementer og drab er der ingen plads mere, hvor de overlevende kan begrave deres døde.

Med tusindvis officielt dræbte og atter tusinder forsvundet under ruinerne var Gazastriben allerede et halvt år inde i krigen blevet en åben begravelsesplads. De døde begraves alle vegne, lød rapporter i medierne. I haver, på gårdspladser, foran boligblokke, under træer, på sportspladser, markeder og offentlige parker og i hjem. Lig i tusindvis ligger begravet i massegrave over hele Gazastriben, fordi der ikke er plads på de oprindelige begravelsespladser.

Ofte er familierne til de døde decimeret til få medlemmer, så begravelsesprocedurerne ikke kan gennemføres, og generelt er det forbundet med store sikkerhedsproblemer at få ligene transporteret til begravelsespladser. Der ligger rådnende lig i gaderne, hvor hunde og katte har gnavet i dem. ”Folk er tvunget til at begrave deres døde, hvor de kan finde plads, indtil de en dag, når krigen ender, kan grave dem op og finde et varigt hvilested til dem”, siger civilforsvarsmyndigheder i Gaza til medierne.

”Lig i hjemmene og på offentlige områder og i gaderne er ikke kun en sundheds- og miljøtrussel, men har også psykologisk indflydelse på befolkningen”, siger de.

Der findes daglig nye massegrave, nogle med 200-300 lig, mange uidentificerede. Nogle af gravene er lavet af palæstinensere, andre af det israelske militær. Især omkring de store hospitalskomplekser som Al-Shifa i Gaza By og Nasser-hospitalet i Khan Younis er der afsløret massegrave med hundredvis af lig, når de israelske styrker har trukket sig tilbage, siger chefen for FN’s menneskeretsafdeling i Gaza, Volker Türk, til telegrambureauet *AP* (24. april 2024).

Nogle af disse store grave er lavet af hospitalerne selv, fordi de har været tvunget til hurtige begravelser af de mange døde på stedet efter israelske aktioner. Det er lig af patienter og personale og af de mange tusinder

palæstinensere, som har søgt beskyttelse på sygehusene, hvor de så er blevet dræbt af israelske bombardementer og under israelske soldaters angreb.

Andre af massegravene ved hospitalerne er lavet af de israelske styrker. De indeholder hundredvis af uidentificerede lig. De er begravet med bulldozere og viser i mange tilfælde tegn på henrettelser, siger palæstinensiske myndigheder.

Mange familier ved ikke, hvor deres kære er. Om de ligger under ruinerne eller er begravet i massegrave. Mange siger også, at de ikke har kunnet finde ligene af deres døde familiemedlemmer, hvor de oprindeligt har begravet dem i løbet af krigen, fordi de er blevet gravet op af israelerne og taget med og ikke er lagt tilbage igen i de oprindelige grave.

Israelske tropper har gravet palæstinensiske grave op over hele Gazastriben med den forklaring, at de søger efter rester af israelske gidsler. Gazas pressekontor hævder ifølge *Antiwar.com* (5. august 2024), at Israel har hentet 2.000 lig ud af Gaza.

Israelsk militær bekræfter ifølge *AP* (24. april 2024), at de har gravet lig op af palæstinensiske grave for at søge efter israelske gidsler taget af Hamas 7. oktober. De siger, at ligene er undersøgt på respektfuld måde og returneret til deres pladser i gravene.

Til *CNN* (24. april 2024) siger en talsmand for militæret, at de kun graver lig op, hvor efterretningskilder

mener, at der er mulig tilstedeværelse af gidsler. Militæret siger også, at de har fjernet dusinvis af lig fra Gaza til DNA-test i Israel, og at de har sendt resterne tilbage i containere.

Antiwar.com fortalte (5. august 2024), at 80 uidentificerede palæstinensiske lig den dag var blevet begravet i en massegrav i Khan Younis, efter at de var sendt ind i Gaza i en lastbil fra Israel.

”Israelerne gav os ingen oplysninger om navne, alder eller noget”, sagde direktøren for den palæstinensiske nødhjælpstjeneste (civilforsvar) Yamen Abu Suleiman.

Igen i slutningen af september sendte Israel en kølevogn med en ny ladning ”knogler og rådnende lig” af palæstinensere ind i Gazastriben uden informationer om ligenes identitet eller om, hvordan de var blevet dræbt. Gazas sundhedsmyndigheder krævede svar fra Israel og nægtede at begrave ligene, før de var blevet identificeret (*Middle East Eye*, 25. september 2024).

Myndighederne mener, at der ligger tusinder af palæstinensiske lig i massegrave rundt i Gazastriben begravet af det israelske militær. I april blev der fundet fire store massegrave med over 400 lig ved Nasser-hospitalet i Khan Younis. I netmediet *Mondoweiss*’ beskrivelse (25. april 2024) af sceneriet omkring opgravningen af de mange lig, som er efterladt af den israelske hær, ”graver bulldozere (...) mellem lag af sand og jord. Redningshold graver med simple skovle (...). Andre graver med deres hænder i eftersøgning af deres nærmeste. Stedet er overfyldt”.

”Blandt de sønderrevne lig, spredte lemmer og afhuggede hoveder befinder sig et stort antal mennesker, som søger efter familiemedlemmer eller bare ser på. Nogle kan ikke bære det og står langt derfra ude af stand til at fatte blodbadet”, hedder det videre i *Mondoweiss*.

Ifølge redningsholdet var de 400 lig blevet begravet med bulldozere, som havde ”parteret nogle af dem”. ”Ligrester var blandet sammen med affald”.

Hver dag kommer der nye familier til komplekset, når der meldes om flere fund af lig begravet inde i eller uden for hospitalskomplekset.

”Nogle familier bliver tilkaldt for at begrave deres børn, efter at familiemedlemmer har genkendt dem, og de medbringer blomster til flytningen af deres lig til andre grave”.

Ligene lægges frem på række i håbet om, at nogle vil genkende dem. ”Efter at de er identificeret, anbringes de i nye plastiksække, dækket med et hvidt klæde og begravnes igen”, hedder det i *Mondoweiss*’ reportage.

En far, som fandt sin søn i massegraven i Khan Younis, sagde, at ”han aldrig havde forestillet sig, at han skulle søge efter sin søn i en grav fyldt med ligdele”.

”Jeg samlede min søn op med mine egne to hænder og bragte ham til hans endelige hvilested”, fortalte han *Mondoweiss*. ”Jeg følte det som at trække mit hjerte op af jorden”.

Lederen af civilforsvaret i Khan Younis, Yamen Abu Suleiman, siger til *Mondoweiss*, at et stort antal af

ligene i graven ”viste tegn på tortur og henrettelser”, og at israelerne prøver at ”skjule dem i massegrave efter at have samlet dem i sække og stablet dem oven på hinanden. Mange af ligene var skilt i enkeltdele, nogle endda delt i to, og de viste spor af kampvognsbælter og mærker efter bulldozere”.

Organisationen *Euro-Med Human Rights Monitor*’s medarbejdere på stedet siger (25. april 2024), at den har dokumenteret 140 umarkerede grave og massegrave i Gazastriben med tusindvis af ofre siden 7. oktober. Disse fund omfatter dokumenterede tilfælde med mennesker, som var blevet henrettet af israelsk militær, før de blev begravet, skriver *Euro-Med*.

Ifølge *CNN* (20. januar 2024) havde den israelske hær allerede på det tidspunkt ødelagt mindst 16 begravelsespladser i Gazastriben. Gravsten er ødelagt, jorden er pløjet op, og i nogle tilfælde er ligene også gravet op. Samlet afslører det en systematisk praksis, hvor israelske tropper rykker frem i Gazastriben, skriver *CNN*.

Hæren forklarer ødelæggelserne med, at nogle gange har de ikke andet valg end at angribe gravpladser, som Hamas bruger til militære formål.

”At redde gidsler og finde og returnere deres lig er en af vore nøglemissioner i Gaza, hvilket er grunden til, at lig er fjernet fra nogle gravsteder”, forklarer hæren.

CNN har foretaget analyser af satellitbilleder, som

viser, at den israelske hær nogle steder har oprettet forsvarsstillinger på muslimske gravpladser. Bulldozere har omdannet masser af gravpladser til militærposter og har jævnet store områder til forsvarsstillinger.

Andre satellitbilleder viser ødelagte gravsten og dybe spor af pansrede køretøjer og kampvogne parkeret, hvor der tidligere var grave. Lokale beboere fortæller *CNN*, at de ikke kan finde gravene med deres afdøde, fordi israelerne har bulldozed dem.

”Det har stor symbolsk betydning, at ikke engang de døde kan hvile i fred”, siger Janina Dill, der er direktør ved Oxford Universitets institut for etik, jura og væbnet konflikt, til *CNN* (20. januar 2024).

”International humanitær ret beskytter menneskers værdighed ind i døden, om de er med i krig eller ej, og den beskyttelse stopper ikke, når de dør”, siger Janina Dill.

Men i mindst to tilfælde synes det ifølge *CNN* klart, at den israelske hær har sørget for at respektere de døde. Det er gravpladser, hvor der ikke er begravet palæstinensere. Den største er i Gaza By med 3.000 britiske og australske soldatergrave, den anden med 700 britiske grave i Deir al-Balah. Det er krigskirkegårde med faldne soldater fra Første og Anden Verdenskrig. De er de eneste krigsgravpladser i Gazastriben, som israelsk militær ikke har ødelagt i den nuværende krig i Gaza.

Den israelske hærs manglende respekt for muslimsk

gravfred sættes i relief af beretningen om, hvordan de jødiske bosættere ved tilbagetrækningen fra Gazastriben i 2005 sørgede for at få deres døde familiemedlemmer gravet op og transporteret med tilbage til genbegravelse i Israel. I en artikel i *The Telegraph* fra 13. marts 2005 beskriver journalisten Toby Harnden, hvordan jøderne fra den israelske bosættelse Gush Katif fik ligene af 46 døde israelere gravet op og bragt med tilbage til Israel, da bosætterne trak sig tilbage fra Gazastriben (*Telegraph*-artiklen citeret i *CounterPunch*, 9. februar 2024).

Kultur

Da Jawdat Khoudary så billederne af det ødelagte Al-Mathaf, ”græd han blod fra et bristet hjerte” (den amerikanske radiostation *NPR*, 4. februar 2024).

Al-Mathaf eller ”Museet”, som Jawdat Khoudary ejede, var et hotel med 36 værelser på stranden ved Gaza med udsigt over Middelhavet, med en elegant butik, reception med gulv og vægge beklædt med et patchwork af kakler og sten fra Gazas gamle boliger, og ejerens private samling af Gaza-antikviteter, som var udstillet i foyeren (*NPR*, 8. august 2019).

NPR’s journalisthold fandt hotellet, da to journalister og en fotograf fra radiostationen i 2019 var rejst ind i

området for at danne sig et indtryk af det gamle Gaza fra tiden, før Hamas tog kontrol med Striben, og den israelsk-egyptiske blokade fra 2007 lukkede enklaven for turister.

Det var sporene fra den gamle Gaza By, fra dengang byen ved havet i oldtiden og Middelalderen tjente som korsvejen, der forbandt den arabiske verden med Europa, og i vor tid var en magnet for internationale gæster, som gennemtrawlede Det Hellige Land, journalisterne ville danne sig et indtryk af. De søgte efter et anderledes Gaza end voldens og fattigdommens enklave, som verden normalt præsenteres for. Her, blandt historiske fortidsminder og moderne turistperler, cafeer og fiskerestauranter, farverige basarer, gamle badehuse og museer med artefakter fra Gazas fortid, opdagede holdet Jawdat Khoudarys hotel.

Efter de første måneder af Israels krig mod Gaza fem år senere fandt *NPR*'s fotograf Al-Mathaf i den forfatning, som fik Jawdat Khoudary, der nu var rejst til Egypten, til at ”græde blod”.

Foyeren var oversået med splintrede kakler og sten, ældgamle krukker lå smadret på gulvet, vinduerne var knust, væggene hullede af kugler og granatsplinter, og lofterne var revet ned. Den velplejede have med palmetræer og kaktusser var raseret. Hotellet så ud til at have været sat i brand, hedder det i *NPR*'s beskrivelse af hotellets tilstand.

”Et hus kan genopbygges, en søn kan fødes, men når historien bliver udraderet, så er den vanskelig at genoprette”, skrev Jawdat Khoudary til *NPR* som sin reaktion på de tilsendte fotos af hans ødelagte hotel i Gaza (*NPR*, 4. februar 2024).

Israel har siden 7. oktober arbejdet systematisk på at udradere Gazas kulturelle og religiøse historie. Den israelske militærmaskine havde allerede få måneder inde i krigen ødelagt mindst 114 moskeer og beskadiget 200 andre, plus snesevis af steder med kulturarv, historiske kirker, museer og arkæologiske strukturer, som går tusinde år tilbage. Centrale religiøse steder har været mål for israelske luftbombardementer og artilleribeskydninger, heriblandt Othman Bin Qashqar-Moskeen fra det 13. århundrede i Al-Zaytoun syd for Gaza By (*Global Research* og *Middle East Eye*, 12. januar 2024).

Den israelske NGO *Emek Shaveh* opstillede 23. januar 2024 en foreløbig oversigt over ødelæggelsen af de kulturelle skatte i Gaza, som Israels militær har smadret siden krigens start.

Som det hedder i indledningen: Hundredvis af oldtidsminder, historiske monumenter, museer og arkiver er blevet beskadiget eller ødelagt. Det gælder blandt andet Gazas Al-Omari-Moske, også kendt som Den Store Moske, i Gazas gamle bydel. Al-Omari-Moskeen er den ældste moske i Gaza og et af de vigtigste historiske steder i regionen og for beboerne i Gaza. Al-Omari-Moskeen

går tidsmæssigt tilbage til korsriddertiden, blev ødelagt af jordskælv og erobringer og krige og genopbygget mange gange gennem historien.

”Tabet af kulturelle religiøse steder i Gaza som Al-Omari-Moskeen er først og fremmest et stort tab for menneskene i Gaza og for det palæstinensiske folk, men det er også et tab for alle de mennesker, som lever i og deler dette land”, skriver *Emek Shaveh* i en kommentar.

Blandt de uerstattelige oldtidsminder er også den to tusind år gamle romerske kirkegård, som blev fundet i 2023 i det nordlige Gaza, og som nu er næsten totalt udslettet efter israelske bombeangreb. Adskillige vigtige museer er beskadiget eller ødelagt. Det gælder Rafah Museet Al-Qarara og Deir Al-Balah-Museet.

Gasas historiske Anthedon Havn, som er på UNESCO’s liste over verdensarv, er også bombarderet og ødelagt.

Hamam Al-Samra er et fortidigt badehus, som er et af de vigtigste og få tilbageværende osmanniske arkitektoniske steder i Gaza, som også er blevet ødelagt af israelske bombeangreb, skriver den israelske NGO.

Netmediet *The New Arab* opstiller en liste over de israelske ødelæggelser af kulturhistorien i Gaza (18. december 2023):

Gaza Bys centrale arkivs bygning, som indeholder tusindvis af historiske dokumenter, som går 150 år tilbage og dokumenterer Gasas historie og menneskers liv.

Sct. Porphyrios-Kirken, oprindeligt grundlagt i år 425. Den godt tusind år gamle græsk-ortodokse kirke i centrum af Gaza menes at være den tredje ældste kirke i verden.

Rashad al-Shawwas historiske kulturcenter oprettet i 1985, som indeholder et teater og et bibliotek med omkring 20.000 bøger, er ramt af betydelige beskadigelser og ødelæggelser efter luftangreb.

Mindeparken for Den Ukendte Soldat, som symboliserer det palæstinensiske folks kamp, er ødelagt.

Den israelske hær havde allerede godt to måneder inde i krigen bombet det meste af den gamle by i Gaza, som indeholder 146 år gamle huse og snesevis af historiske bygninger.

Blandt de ødelagte kulturskatte er Pasha's Palace-Museum i Gaza By, hvor Napoleon siges at have tilbragt tre nætter i februar 1799 under sin militærkampagne i regionen. Pasha's Palace blev bygget af en mamelukisk sultan i det 13. århundrede.

Efter de første to måneder af krigen registrerede det palæstinensiske kulturministerium, at ni mediehuse og biblioteker var blevet bombet, og mindst 21 kulturcentre var delvist eller totalt ødelagt. 20 historiske bygninger var ødelagt eller beskadiget.

Maher Azmi Abu-Samra, arkitekt fra Amman i Jordan og en af de få eksperter i Mellemøsten, som kan tegne og bygge ved at bruge den traditionelle teknik,

siger til *The New Arab* (18. december 2024), at ”næste generation vil ikke have nogen forbindelse med landet, deres erindring vil være udraderet. Det, der sker nu med de israelske ødelæggelser, er en del af Israels strategi til permanent at udradere palæstinenserne fra den belejrede enklave”.

Med henvisning til Islamisk Stat siger Maher Azmi Abu-Samra, at den israelske stat ødelægger de historiske attraktioner med henblik på at ændre de oprindelige folks kultur og erstatte den med ”en helt ny virkelighed”.

De nu ødelagte kulturværdier og religiøse og historiske markører for Gazas flere tusinde års eksistens har modstået århundreder af opstande og krige, hvor de bevarede erindringen om Gazas ældgamle storhed som centrum og korsvej for civilisationers møder og sammenstød og formidling af historiens dynamik.

Israels ødelæggelse af Gazas kulturelle arv er blandt de forbrydelser, som Sydafrika har indlemmet i folkedrabssagen mod Israel.

Som Jawdat Khoudary sagde, da han så billederne af sit ødelagte hotel i Gaza og ”græd blod”: Når historien bliver udraderet, så er den vanskelig at genoprette.

Som led i angrebene på palæstinenserne i Gazastriben har den israelske hær målrettet bombet Gazas universiteter, skoler og øvrige undervisningsinstitutioner og slået professorer, hundredvis af lærere og tusindvis studenter ihjel, skriver den Genève-baserede menneskeretsgruppe *Euro-Med Human Rights Monitor* (*The Palestine Chronicle*, 21. januar 2024).

”Israels udbredte og målrettede ødelæggelse af palæstinensiske kulturelle og historiske ejendomme, inklusive universiteter, skoler, biblioteker og arkiver viser Israels tilsyneladende hensigt at gøre Gazastriben ubeboelig”, understreger gruppen.

Angrebene skaber et miljø uden grundlæggende tjenester og nødvendigheder og vil i sidste ende tvinge Stribens befolkning til at udvandre, siger gruppen og henviser til den Internationale Forbryderdomstols Romstatut om krigsforbrydelser og definitionen på folkedrab.

”Det handler ikke om Hamas eller den palæstinensiske modstandsbevægelse, som gemmer sine våben, eller om andre undskyldninger, man kommer op med for at angribe palæstinensiske skoler og universiteter. Det er et plot for at ødelægge det palæstinensiske folk”, skriver den amerikanske forfatter og politisk analytiker Timothy Alexander Guzman i mediet *Global Research* (29. januar 2024).

”Hvis palæstinenserne ikke har nogen læresteder til at træne læger, ingeniører, advokater, historikere, matematikere, religionslærde og alle mulige andre professioner, som er afgørende for, at en nation kan overleve og trives, hvad er det så for et samfund, de har?” spørger han.

”Ødelægger man palæstinenserens uddannelse, så ødelægger man en hel nation”, siger Guzman.

Et besøg

Israels interesse for Gaza blev for alvor vakt i tiden efter Seksdageskrigen i 1967. Med krigens udvidelse af statens territorium blev Gaza og Vestbredden over de følgende årtier plastret til med jødiske bosættelser. De skulle tjene som "facts on the ground" for et kommende Storisrael, i første omgang fra "the river to the sea", og forbedre Israels sikkerhed i en fjendtlig region. Bosættelserne skulle skabe permanent fodfæste i de besatte områder. Navnlig efter forskrækkelsen efter de store tab i Yom Kippur-krigen i 1973 blev der skabt en nationalistisk/religiøs ildhu for oprettelse af jødiske bosættelser i de nye områder. Fra midten af 1980-erne kontrollerede Israel

gennem militæret og bosættelsesbevægelsen det meste af Vestbredden og Gazastriben. I 1987 havde Israel således beslaglagt en tredjedel af Gazastriben gennem jødiske bosættelser (Scott-Baumann, side 113-119).

Israelsk militær bevogtede bosættelserne døgnet rundt og var med deres massive tilstedeværelse i den palæstinensiske hverdag årsag til uroligheder og blodige sammenstød med den palæstinensiske lokalbefolkning.

Specielt i Gazastriben, hvor de jødiske bosættere havde overtaget det bedste af den gode og sparsomme landbrugsjord i den nordlige del af Striben, var der problemer. Hos de pressede palæstinensiske landmænd og jordejere, mange af dem flygtninge fra Nakba'en i 1948, og som i tiden siden med flid og sparsommelighed med flygtningestatus havde skabt en ny tilværelse i Gaza med stor familie og egen virksomhed, medførte de løbende udvidelser af de israelske bosættelser bekymringer og usikkerhed om flygtningenes fortsatte eksistens med ejendom og økonomisk sikkerhed.

En halvkølig forårsdag i 1992 besøgte jeg Abu Jahal på hans jord i Gaza i slagskyggen af en planlagt jødisk bosættelse. Abu Jahal var palæstinensisk flygtning med en nærgående trussel hængende over hovedet om at miste sit livsværk til Israel (*Note 9*).

”Lad mig fortælle dig historien om koen og føllet”, siger Abu Jahal og kaster et blå blik ud over sit kongerige.

Vi skal til at gå efter et langt besøg i den gamle

palæstinensers store køkkenhave med oliventræer, auberginer, citroner, æbler, kartofler, tomater og andre grøntsager i udkanten af Beit Lahia lidt nord for Gaza By. Vi har været igennem den banale historie om et kompliceret liv med rødder i det gamle Palæstina, den store arabiske opstand mod den britiske mandatomagt i 1930-erne, kampen mod jødiske indvandrere, borgerkrig, afvæbning, flugt og landflygtighed til stille alderdom på egen jord i 1992 før PLO's aftale med Israel om forsoning og ydmygende kompromis.

Haj Said Mohamad Abu Jahal nærmer sig de 80 år. Han er "mukhtar" (en "udvalgt") og overhoved for Jahal-klanens 900 medlemmer, alle fra Majdal, senere af Israel omdøbt til Askelon. Han har to store huse inde i Gaza By, men hele sommeren tilbringer han på sin jord ved Beit Lahia.

"Jeg elsker min jord og vil se den gro", siger han.

Jeg besøgte Abu Jahal en dag, da det israelske militærstyre har erklæret Beit Lahia i undtagelsestilstand, fordi en jødisk bosætter to dage tidligere er blevet myrdet med kniv af en palæstinenser i landsbyen. Abu Jahals sønner har dagen før prøvet at få faren ind til byen, men militæret stoppede dem. I dag forsøgte en af sønnerne at køre mig derud, og det lykkedes.

Vejen går nordud af Gaza gennem det medtagne Daraj boligkvarter, der er en del af Gaza, og videre gennem Jabalia forbi Al-Falujia til Beit Lahia. Til venstre ud mod

havet står en række israelske skurvogne opmarcheret. De skal senere fyldes med jødiske bosættere og danne en ny bosættelse i Gazastriben. Mellem vejen og havet ligger en frodig palæstinensisk mark, som bosætterne har gjort krav på. På lågen ind til Abu Jahals jord er fastsat et kort og en lakonisk meddelelse om, at kortet skal markere opmåling af jord. Det betyder, at Abu Jahals jord skal indgå i bosættelsen.

Vi finder den gamle mand liggende på en lav sofa under et solsejl på terrassen foran det lille træskur, der er hans hjem i sommermånederne. Han ligger under et vattæppe, hvidhåret med stok og fjerne blåblege øjne og fast besluttet på at blive og dø på sin jord. Jøderne tog hans families jord i Majdal i 1948. Nu vil han ikke give dem mere.

Familien har haft jorden, siden de kom til Gaza som flygtninge i 1948. De slog sig straks ned her ved Beit Lahia og købte 35 dunnam jord, som de dyrkede op med grøntsager og frugter, og har levet af det siden med salg til markederne i Gaza og Vestbredden. Abu Jahal byggede huse i Gaza og solgte og byggede nyt og har sikret sin omfangsrige familie en god tilværelse uden for FN's lejre og uafhængig af FN's hjælpeorganisation UNRWA.

Abu Jahal var medlem af en af de utallige palæstinensiske kampgrupper, som fra 1936 til 1939 kæmpede mod briterne, jøderne og andre palæstinensiske grupperinger i en opstand, som i sidste ende kostede palæstinenserne land og selvstændighed.

Abu Jahal blev civil fra den ene dag til den anden og måtte flygte, da egypterne trak sig ud af landsbyerne ved havet ned mod Gazastriben. Familien efterlod alle ejendele, men tog penge og guld med, og det sikrede deres videre eksistens som frie mennesker i landflygtigheden.

”Men jeg er flygtning”, siger Abu Jahal. ”Hundrede procent flygtning”, understreger han. ”Mit land er Palæstina. Der er mit hus”.

En af sønnerne fortæller senere, at faren blev dømt til døden tre gange in absentia for drab på jøder.

I 1984 besøgte han sit gamle hjem, som stadig eksisterede, men nu boede der jøder i det. Og den klassiske dialog udspillede sig mellem fordrevne palæstinensere og tilflyttede jøder: ”Dette er mit hus”, og ”det var dit hus i gamle dage, nu er det mit hus”.

Fra besøget i det gamle hjem bragte Abu Jahal en stikling af en aubergine med tilbage og plantede den på sin jord i Gaza. I dag er den blevet så stor, at den ligner et træ. Abu Jahal viser rundt på sin bugnende jord og forklarer i enkeltheder om de forskellige planters egenskaber. Et sted bag det lille skur har han plantet en træformation, så den står som hjemme i Majdal i gamle dage. Også husene i Gaza med de 250 kvadratmeter bolig er bygget efter tegningerne fra Majdal.

Det er, da vi skal til at tage afsked og står og kikker ud over den svagt hældende jord ned mod Beit Lahia, at den gamle palæstinenser siger, at han vil fortælle mig historien om koen og føllet, historien om jøderne og palæstinenserne. Den lyder sådan:

En mand vil købe en hest og går til en hestehandler, der er kendt for at opdrætte gode heste. Han køber en hoppe, der er drægtig og snart skal fole. Hestehandleren stiller den betingelse, at hvis det bliver et hoppeføl, så skal han, hestehandleren, have det. Hvis det bliver et hingsteføl, må køberen beholde det. Hesten føder et hoppeføl, men køberen bryder aftalen og beholder føllet, og der bliver retssag. Køberen medbringer en ko (!) til retsmødet og siger, at det er koen, som har født hoppeføllet. Dommeren træffer følgende afgørelse: Hvis sælgeren af hesten har tilstrækkeligt med stærke mænd bag sig, så er det hesten, der har født hoppeføllet. Hvis køberen har stærke mænd nok bag sig, så er det koen, som har født hoppeføllet.

I forholdet mellem jøderne og palæstinenserne er det koen, som har født hoppeføllet, siger Abu Jahal til afsked, inden jeg bliver kørt tilbage til Gaza By forbi de israelske skurvogne inde på den palæstinensiske mark.

I dag er Abu Jahal ikke mere. Hans jord er en giftig mudderpøl uden afgrøder. Hans huse inde i Gaza er formentlig ufremkommelige ruindynger og hans store familie spredt for alle vinde, mange af dem sandsynligvis dræbt.

Efter et år med krig og ødelæggelser har Israel gjort Gazastriben til et "wasteland", en ubeboelig ødemark, hvor massegrave og sodsværtede ruiner kaster lange skygger over den palæstinensiske fremtid.

Israels krig mod Gaza er en krig mod det palæstinensiske folk. ”En hel nation derude er ansvarlig”, som Israels præsident Isaac Herzog udtalte, da de første israelske kampvogne rullede ind i Gaza efter Hamas’ overfald på det civile Israel 7. oktober. Officielle udtalelser, rapporter fra lukkede regeringsmøder, lækkede militære planer og krævende opfordringer fra ministre, politikere, generaler og højrøstede stemmer i den daglige debat afspejler et kollektivt israelsk ønske om Gaza slettet af landkortet som palæstinensisk bosted og opfyldelse af Israels tidligere ministerpræsident Golda Meirs diktum: ”Der findes ikke sådan noget som det palæstinensiske folk”.

Allerede 12 måneder efter de første israelske bombetogter over Gaza er Israel i fuld gang med at realisere planen om at overtage Gazastriben og gøre den tilgængelig for grådige udviklere og radikale bosættere. 400.000 palæstinensere i det nordlige Gaza har fået besked på at evakuere sig til den sydlige del af Striben. Israelske soldater har fortalt det israelske dagblad *Haaretz*, som citeres af *Antiwar.com* (16. oktober 2024), at alle, som bliver tilbage, vil blive udslettet ved militæraktioner eller sultet ihjel. Alle, som ikke drager bort, vil blive betragtet som fjender og vil blive dræbt, siger soldaterne til det israelske dagblad.

I første del af fordrivelsen gælder det kun palæstinenserne i det nordlige Gaza ned til Netzarim Korridoren, som er under Israels kontrol, og som deler

Striben i to, men metoden fra ”Generalernes Plan”, som den første del af planen kaldes efter sine militære bagmænd, kan naturligvis udvides til andre områder i Gaza også.

Bomber, dræberdroner, sult, massive luft- og landangreb, snigskytter og beskydning med tungt artilleri mod skoler og FN-bygninger og pakhuse, hvor den flygtende befolkning søger ly og venter på uddeling af nødhjælp, skal i første omgang drive det nordlige Gazas befolkning ned syd for den israelske besættelseslinje, hvorfra de ifølge den israelske fordrivelsesplan ikke får lov til at vende tilbage i live.

Som et signal om, hvad der er i vente i tiden, der kommer, har Netanyahus Likud Parti tæt på årsdagen for krigens start inviteret radikale bosættergrupper til en særlig event tæt på grænsen til Gaza med et enkelt punkt på programmet: ”Forberedelse til at bosætte Gaza” (*Haaretz*, 16. oktober 2024).

Erobringen, genbesættelsen og Israels endelige overtagelse af Gazastriben vil skabe nye muligheder for den zionistiske stats nationale og regionale drømme. Snart vil mylderet af små palæstinensiske fiskerbåde ud for stranden ved Gaza være erstattet af gigantiske boreplatforme, som henter for milliarder og atter milliarder dollars olie og gas op fra Middelhavets bund. Det gælder specielt British Gas’ enorme fund fra slutfirserne i havet ud for Gazastriben, som tilhører Palæstina. Israels

invasion af Gazastriben i 2008, den såkaldte *Cast Lead* kampagne, havde direkte relation til kontrol og ejerskab af de palæstinensiske gasreserver i havet.

Gamle idéer og hengemte projekter vil få ny luft under vingerne, som for eksempel planen om Ben-Gurion Kanalen. Det er en længe diskuteret økonomisk mulighed, som stammer fra sidst i 1960-erne, tænkt som et alternativ til Suezkanalen. Den israelske version er en godt 250 kilometer lang kanal, 50 meter dyb og 200 meter bred, som skal forbinde Det Røde Hav med Middelhavet nord om Gazastriben ved Askelon. En ny vandvej ned gennem Negev af den kaliber vil udfordre Egyptens monopol på den vigtige sejlroute, der forbinder Europa med Asien og gøre Israel uafhængig af Kairos politiske interesser. Med elimineringen af Gazastriben som en sikkerhedsrisiko kan kanalen kortes af ved at skære tværs gennem Striben ned over Negev til den israelske havneby Eilat ved udløbet i Aqaba Bugten på vejen ud i Det Røde Hav, lyder vurderingen. I den sammenhæng spiller det såkaldte Imec-projekt en vigtig rolle. Imec står for Indien, Mellemøsten og Europa, og planen er at oprette en direkte handelskorridor mellem Indien og Europa, som også omfatter Jordan, Saudi-Arabien, Emiraterne, USA og Israel.

Længere ude i horisonten ligger de grundlæggende zionistiske forestillinger om et Storisrael som den dominerende magt i Mellemøsten. Planen er detaljeret

beskrevet i den såkaldte Oded Yinon Plan fra 1982 og er i dag en af grundstenene for Israels fremtidige politik i Mellemøsten, som den ses for magtfulde fraktioner i Netanyahu's regering, Likud Partiet, militæret og sikkerhedsorganerne. Zionisterne's projekt for Mellemøsten er en integreret del af USA's udenrigspolitik.

Kommer Israel i mål med at rense Gazastriben for dens palæstinensiske befolkning, vil vejen mod det fremtidige drømmescenarium være ryddet for den zionistiske stats planer om at "ændre den sikkerhedsmæssige og strategiske realitet i regionen", som tidligere minister i Netanyahu's regering Benny Gantz har formuleret det kort inde i Israels krig mod Gaza (Jonathan Cook, *Middle East Eye*, 1. november 2023).

De foreløbig vigtige skridt til et sådant Storisrael er over de første 12 måneders krig taget i Gaza og på Vestbredden, mod Hizbollah i Libanon og snart også Iran. Andre fjender som Irak, Yemen og Syrien efter Assad-regimets fald er på kornet i zionismens evige krige.

I Gaza sidder de overlevende to millioner palæstinensere tilbage i et ødelagt samfund, hjemløse og sårede med udsigt til at skulle miste den sidste rest af menneskelighed (*Note 10*).

Med den palæstinensiske journalist Bisan Owda's ord: "Vi har ikke noget tilbage. Fremtiden er ukendt, nutiden er ødelagt, og vores fortid er ikke længere vores fortid" (Dansk Journalistforbunds fagblad *Journalisten*, 17. december 2023) (*Note 11*).

Noter

Note 1: En konservativ vurdering af dødstallene er blevet foretaget af 99 amerikanske sundhedsarbejdere – læger, kirurger, sygeplejerskestuderende, sygeplejersker, jordemødre – som gennem et år fra 7. oktober tilsammen har arbejdet som frivillige på hospitaler, klinikker og fødselsafdelinger i Gaza. I et åbent brev til præsident Biden og vicepræsident Harris fremlægger de 99 deres skøn, som ligger på omkring 120.000 dræbte palæstinensere, næsten tre gange flere end Gazas sundhedsministeriums tal på 42.000 døde. Ministeriet tæller kun de lig, som bliver bragt til hospitaler og lighuse og gør ikke regnskab for forsvundne og døde

under ruinerne. Lægerne siger i noterne til brevet, at de ikke har oplevet, at Hamaskrigere har etableret sig på hospitaler og i klinikker, som Israel påstår. I brevet til de to amerikanske ledere opfordrer sundhedsarbejderne Biden og Harris til at stoppe amerikansk militærstøtte til Israel. Brevet er bilagt et appendix med detaljerede beskrivelser af civilbefolkningens lidelser, som de oplevede dem i det daglige arbejde på hospitalerne gennem et år. De detaljer, som de 99 har indsamlet, tegner et klart billede af en israelsk regering, som ikke føler sig bundet af international lov. Brevet er et skræmmende katalog over, hvad brevets 99 underskrivere har oplevet som israelsk brutalitet mod palæstinenserne.

Brevet til Biden og Harris er beskrevet af medierne *Antiwar.com* og *Responsible Statecraft* hhv. 3. og 4. oktober 2024. De to kilder henviser til, at brevet først er bragt til offentlighedens kendskab af *Huffington Post*. Brevet kan også findes på Google.

Se endvidere video-optagelse med traumalæge Feroze Sidhwa, som er en af de 99 sundhedsarbejdere, der har underskrevet brevet til Biden og Harris (*Antiwar.com*, 2. november 2024).

Oplysningerne om udryddelse af de 900 palæstinensiske familier siden 7. oktober stammer fra menneskeretsgruppen MENA (*Middle East and North Africa*) med henvisning til *Gaza Media Office*, 3. oktober 2024.

Note 2: Brown University, Watson Institute's rapport (*The Human Toll*) er offentliggjort 7. oktober 2024 – på årsdagen for Hamas' angreb – og dækker de menneskelige omkostninger ved angrebet mod Israel og ved Israels militære operationer siden 7. oktober 2023. Rapporten har samlet tidligere publicerede data og giver et overblik over antallet af døde af direkte og indirekte årsager, fysiske ødelæggelser af hjem, bygninger, infrastruktur og forsyningsfaciliteter. Der er på den ene side de direkte ofre af volden, og på den anden side de "indirekte" ofre, det vil sige de tab af menneskeliv som følge af de amerikansk støttede israelske militære operationer. Som noteret i rapporten "har USA brugt 22,76 milliarder dollars i militær hjælp til Israel og relaterede amerikanske operationer i området" (side 1).

Note 3: Det israelske medie *Ynet News.com* omtaler 15. februar 2006 Weissglas' "diæt-plan", og 17. oktober 2012 henviser *BBC* også til citatet. *Ynet News.com* anfører, at Weissglas afviser at have udtalt sig som refereret.

Note 4: Beskrives i appendix til brevet fra de 99 amerikanske sundhedsarbejdere – se *Note 1*.

Note 5: Noter fra min artikel om besøget i (*Århus*) *Stiftstidende* 31. maj 1992.

Note 6: Artiklen med Nema bragt i (Århus) Stiftstidende 18. december 1993.

Note 7: Sammendrag af min artikel om mødet med Subhis mor i *Aarhuus Stiftstidende* 7. oktober 1984.

Note 8: Afsnittet om al-Zahar er et udpluk fra to artikler, jeg skrev om mødet med Hamas-lederen, og som blev bragt i *Aarhuus Stiftstidende* hhv. 29. november 1987 og 24. december 1992.

Note 9: Historien om mit besøg hos Abu Jahal har aldrig været offentliggjort. Den var oprindeligt formuleret som en sidehistorie i mit manuskript til bogen *Kaktussens Land*, men blev taget ud i redigeringsprocessen.

Note 10: Ifølge en israelsk-amerikansk plan skal palæstinenserne koncentrerer i en række hemmelige biometriske kz-lejre omringet af mure og bevogtet af CIA-trænede private lejesoldater fra USA, Storbritannien, Frankrig og andre lande. Lejrene skal fungere som oprørsbekæmpelse efter den amerikanske model fra Vietnam og Irak. Palæstinenserne i disse "Gated Communities" kan kun bevæge sig ud og ind i lejrene og modtage mad, medicin og andre livsvigtige fornødenheder, hvis de accepterer den biometriske overvågning og personlige kontrol. Livet uden for disse

leje uden passwords vil være livsfarligt og på sigt den sikre død. I sidste ende kan palæstinenserne ifølge israelsk tankegang blive tvunget til at udvandre fra Gaza.

Kilde: Dan Cohen, "US authorizes CIA mercenaries to run biometric concentration camps in Gaza Strip", *Uncaptured Media*, 22. oktober 2024; Dan Cohen, "Disgraced CIA director looks to cash-in on Gaza concentration camps", *Internationalist 360⁰*, wordpress.com, 27. oktober 2024; Dan Cohen, interview, *Redacted*, YouTube, 27. oktober 2024 (https://www.youtube.com/watch?v=RRzkIIw2_us&t=544s).

Note 11: Bisan Owda er 27. september 2024 blevet hædret med en Emmy Award for sine film fra Gaza.

Udvalgt litteratur

Al-Haq: A Nation Under Siege. Annual Report on Human Rights in the Occupied Palestinian Territories, 1989. Ramallah, West Bank, 1990.

Ben Cramer, Richard: *How Israel Lost – The four Questions*. New York Simon & Schuster, 2004.

Breaking the Silence: This is How We Fought in Gaza: Soldiers Testimonies and Photographs from Operation 'Protective Edge', 2014.

Brown University, Watson Institute for International

& Public Affairs, Professor Sophia Stamatopoulou-Robbins: *The Human Toll: Indirect Deaths from War in Gaza and the West Bank*, October 7, 2024.

Buk-Swienty, Tom: *Berlin brænder*. København, Politikens Forlag, 2024.

Ellis, Marc H.: *Burning Children. A Jewish View of the War in Gaza*. USA, New Diaspora Books, 2014.

FEWS NET (Famine Early Warning Systems Network) (USAID): *Gaza Strip Targeted Analysis*, November 28, 2023.

Filiu, Jean-Pierre: *Gaza. A History*. London, Hurst & Company, 2015.

Hass, Amira: *Drinking the Sea at Gaza. Days and Nights in a Land under Siege*. London, Hamish Hamilton, 1999.

IPC (Integrated Food Security Phase Classification): *Famine Review Committee: Gaza Strip, March 2024*, 18 March 2024.

Krasnik, Martin: *En smal bro over afgrunden: Den 7. oktober, jøderne og palæstinenserne, krigen og håbet*. København, Gyldendal, 2023.

Masalha, Nur: *Expulsion of the Palestinians. The Concept of "Transfer" in Zionist Political Thought, 1882-1948*. Washington, Institute for Palestinian Studies, 1992.

Reinhart, Tanya: *Israel/Palestine. How to End the War of 1948*. New York, Seven Stories Press, 2002.

Scott-Baumann, Michael: *Den Korte Historie om Israel og Palæstina*. Aarhus, Svan & Bilgrav, 2024.

United Nations General Assembly, *Report of the Special Rapporteur on the Right to Food, Michael Fakhri: Starvation and the Right to Food, with an Emphasis on the Palestinian People's Food Sovereignty*, A/79/171, 17 July 2024.

